

Eiropas inovācijas partnerība kopējā lauksaimniecības politikā:

svarīgs ES lauksaimniecības inovācijas instruments,
kura potenciāls netiek pilnībā izmantots

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

Punkts

01–17 | Galvenie vēstījumi **01**

01–07 | Kāpēc šī joma ir svarīga

08–17 | Ko mēs konstatējam un ko iesakām

18–63 | Plašāka informācija par mūsu apsvērumiem **02**

18–33 | Eiropas inovācijas partnerības kopējā lauksaimniecības politikā īstenošana nebija pietiekami vērsta uz lauksaimnieku inovācijas vajadzībām

19–22 | Gandrīz trešdaļa projektu nebija tieši saistīti ar lauksaimniecību

23–26 | Lauksaimnieku inovācijas vajadzības netika izvirzītas par prioritāti

27–30 | Lauksaimnieku aktīva iesaistīšanās projektos palielināja izredzes uz panākumiem

31–33 | Mazāk nekā puse projektu bija vērsti uz pētniecības sasaisti ar lauksaimniecības praksi

34–49 | Vairāk nekā puse projektu neradīja sekmīgas inovācijas

34–36 | Aptuveni ceturtdaļā projektu netika testēta potenciāla inovācija

37–43 | Aptuveni trešā daļa atlasīto projektu bija tādi, kas, visticamāk, praksē neradītu inovācijas

44–49 | Nepietiekama konkurence finansējuma saņemšanai un vājas atlases procedūras samazināja inovācijas potenciālu

50–63 | Projektu rezultāti bieži netiek izplatīti vai izmantoti

51–54 | Aptuveni pusē projektu rezultāti tika izplatīti

55–57 | Dalībvalstis maz izmantoja projektu rezultātus vai radītās zināšanas

58–63 | Galveno rezultātu neizplatīšana ierobežoja Komisijas spēju novērtēt Eiropas inovācijas partnerības efektivitāti kopējā lauksaimniecības politikā

Pielikumi

I pielikums. Par revīziju

II pielikums. Kā mēs vērtējam, vai projekti radīja inovāciju

III pielikums. Saite uz sīku informāciju par 70 izlasē iekļauto projektu novērtējumu un korelācijas analīzi, kas pieejama ERP atvērto datu platformā

Saīsinājumi

Glosārijs

Komisijas atbildes

Laika grafiks

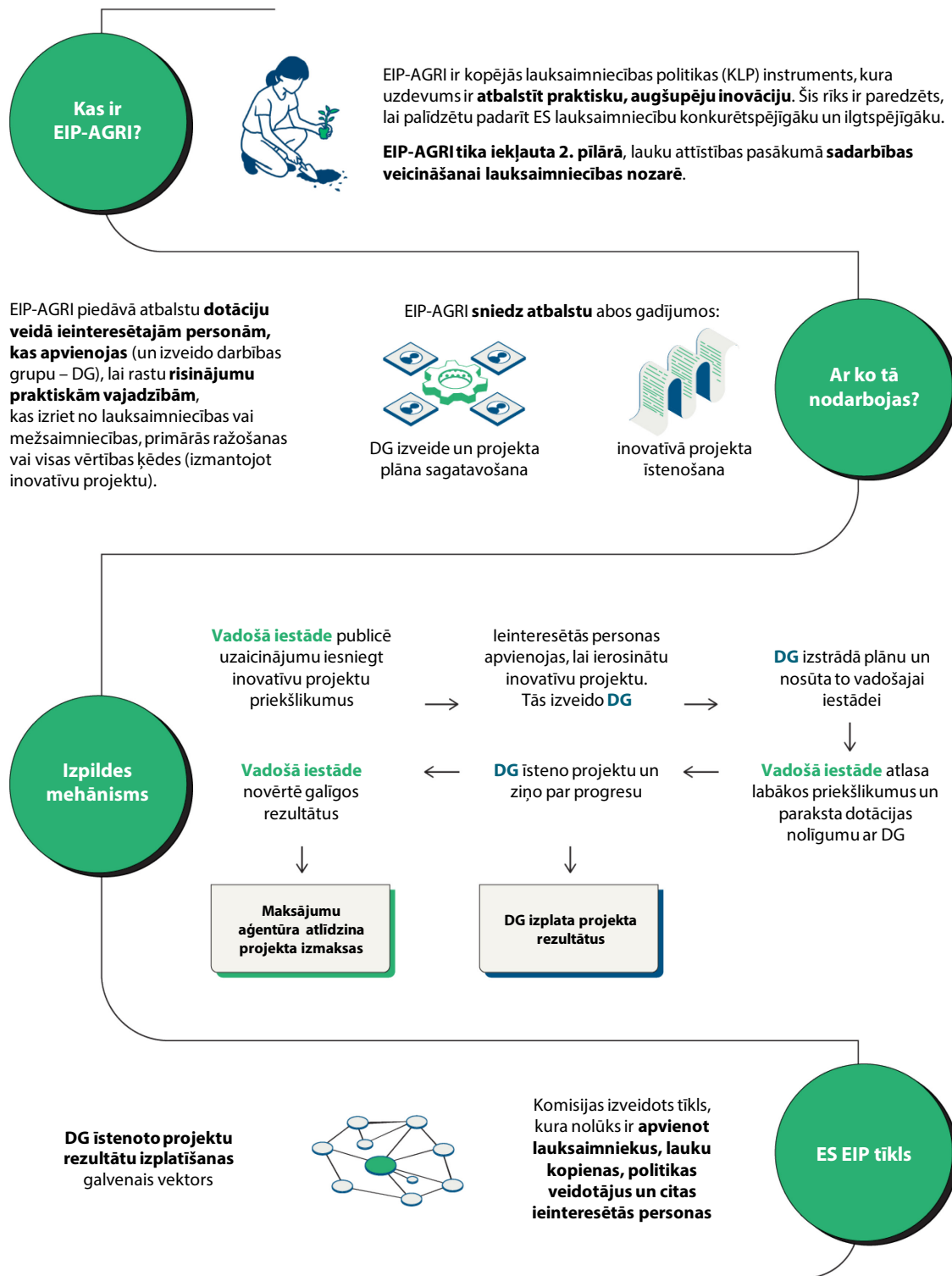
Revīzijas darba grupa

Galvenie vēstījumi

Kāpēc šī joma ir svarīga

- 01** Eiropas inovācijas partnerība “Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja” (*EIP-AGRI*) ir svarīgs politikas instruments, kas paredzēts, lai, izmantojot sadarbīgu inovāciju, veicinātu konkurētspējīgu un ilgtspējīgu lauksaimniecību. To finansē no kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) un ES pētniecības un inovācijas politikas (pamatprogramma “Apvārsnis”). *EIP-AGRI*, kas pirmo reizi tika ieviesta 2014.–2022. gada KLP, ir atbalstījusi vairāk nekā 4000 inovācijas projektu, kuros 2014.–2022. gada KLP ietvaros ir iztērēts gandrīz 1 miljards EUR ES un valstu līdzekļu.
- 02** Dalībvalstis izmanto KLP lauku attīstības līdzekļus, lai līdzfinansētu inovāciju *EIP-AGRI* “projektu” ietvaros. Projekti jāierosina un jāīsteno “darbības grupām” (DG), tostarp ieinteresētajām personām, piemēram, lauksaimniekiem, mežsaimniekiem, pētniekiem, konsultantiem un agropārtikas uzņēmumiem, kuri visi ir ieinteresēti projekta mērķu sasniegšanā. *EIP-AGRI* pieejas mērķis ir mudināt DG dalībniekus sadarboties un izstrādāt inovatīvus risinājumus praktiskām problēmām. Lai nodrošinātu, ka *EIP-AGRI* sniedz labumu lauksaimniecības nozarei, DG ir jāizplata savu projektu rezultāti. *EIP-AGRI* kopējā lauksaimniecības politikā ir īsumā raksturota [1. attēlā](#).

1. attēls | Eiropas inovācijas partnerība kopējā lauksaimniecības politikā

Avots: ERP.

- 03** Komisijas Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts (AGRI ĢD) ES līmenī izveido un pārvalda *EIP-AGRI* kopējā lauksaimniecības politikā, sagatavojot pamatnostādnes, uzraugot īstenošanu un novērtējot tās ietekmi. AGRI ĢD ir atbildīgs arī par ES EIP tīkla izveidi un pārvaldību nolūkā savienot darbības grupas un izplatītu projektu rezultātus. Dalībvalstis ir atbildīgas par *EIP-AGRI* integrēšanu savās valsts KLP stratēģijās, uzaicinājumu iesniegt projektus organizēšanu, piemērotu projektu atlasu un to rezultātu novērtēšanu.
- 04** *EIP-AGRI* ieguldījums KLP attiecībā uz inovāciju lauksaimniecībā lielā mērā ir atkarīgs no tā, vai dalībvalstis atlasa un finansē inovāciju projektus un pēc tam izplata to rezultātus, lai inovācijas varētu piemērot plašāk un nozares inovācijas spējas laika gaitā varētu attīstīties. Komisijas pamatnostādnes¹ sekmīga inovācija formulēta šādi:
- 1) jauna ideja vai esoša ideja, ko pirmo reizi izmanto konkrētā kontekstā;
 - 2) kas tiek īstenota praksē;
 - 3) izrādās noderīga;
 - 4) ir plaši pieņemta.
- 05** Mēs veicām šo revīziju, jo 2023.–2027. gada KLP ietvaros inovācijas nozīme pieaug, taču *EIP-AGRI* DG projektu rezultāti un to ietekme ir novērtēti tikai daļēji. Komisijas dokumentā “[Lauksaimniecība un pārtika – kādām tām būt?](#)” ir pausta apņemšanās sniegt pastāvīgu atbalstu *EIP-AGRI* kā dalībvalstu lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu stūrakmenim. Mūsu konstatējumu un ieteikumu mērķis ir palīdzēt uzlabot *EIP-AGRI* izstrādi un īstenošanu.
- 06** Mūsu revīzijas mērķis bija novērtēt, vai *EIP-AGRI* KLP ietvaros ir efektīvi veicinājusi inovāciju ES lauksaimniecībā, finansējot inovāciju projektus un izplatot to rezultātus. Mēs novērtējām 70 DG projektus četrās dalībvalstīs, kurās ir valsts un reģionālās lauku attīstības programmas: Spānijā (valsts līmenī un reģionālā līmenī – Andalūzijā un Katalonijā), Francijā (reģionālā līmenī – Burgundijā-Franškontē un Normandijā), Nīderlandē un Polijā (abās valsts līmenī).

¹ Komisija, *Guidelines on programming for Innovation and the implementation of the EIP for agricultural productivity and sustainability*, 2014.

07 Attiecībā uz visiem mūsu izlasē iekļautajiem DG projektiem mēs pārbaudījām to nozīmīgumu lauksaimniecībai, pārbaudīto ideju novatorismu, to, cik lielā mērā šīs idejas tika īstenotas visā projekta gaitā, projekta rezultātu lietderību DG dalībniekiem un citām ieinteresētajām personām un iespēju rezultātus plašāk pielietot. Mēs pārbaudījām arī projektu rezultātu izplatīšanas un izmantošanas kārtību², kuras nolūks ir veicināt radīto inovāciju plašāku izmantošanu un uzlabot inovācijas spējas ES lauksaimniecībā. Papildu informācija un sīkāks revīzijas tvēruma un pieejas izklāsts ir sniegts [I pielikumā](#).

Ko mēs konstatējam un ko iesakām

08 *EIP-AGRI* ir ievērojams potenciāls KLP ietvaros veicināt inovāciju un ražīgumu ES lauksaimniecībā. Tomēr *EIP-AGRI* īstenošanas nepilnības ir ierobežojušas tās vispārējo ietekmi. Lai gan ir radītas vairākas vērtīgas inovācijas, mūsu revīzija liecina, ka *EIP-AGRI* ieguldījumu KLP inovācijā ES lauksaimniecībā samazināja:

- nepietiekama koncentrēšanās uz lauksaimnieku vajadzībām ([18.–33.](#) punkts);
- tas, ka no atlasītajiem projektiem tikai aptuveni ceturtdaļa bija tādi, kas varētu kļūt par sekmīgām inovācijām ([34.–49.](#) punkts);
- vāja projektu rezultātu izplatīšanas kārtība ([50.–63.](#) punkts).

09 Mēs konstatējam, ka kvalitatīvu inovāciju radīja projekti, kuri aktīvi iesaistīja lauksaimniekus, apvienoja praktiskās vajadzības ar pētniecību un plānošanas posmā pierādīja, ka tiem ir potenciāls sniegt noderīgus rezultātus (kā prasīts *EIP-AGRI* inovācijas modelī).

10 Lai gan *EIP-AGRI* ir galvenais KLP instruments tādas inovācijas atbalstam, kas risina lauksaimnieku praktiskās vajadzības, mēs konstatējam, ka vairāk nekā ceturtdaļa no 70 revidētajiem projektiem bija vai nu tikai netieši saistīti ar lauksaimnieku vajadzībām, vai ar tām nebija saistīti nemaz. Pat no projektiem, kas bija saistīti ar lauksaimniecību, tikai daži bija balstīti uz praktisku lauksaimniecības vajadzību vai aktīvi iesaistīja lauksaimniekus. Augstāku inovācijas kvalitāti nodrošināja projekti, kas bija vērsti uz lauksaimnieku vajadzībām ([18.–26.](#) punkts).

² Regula (ES) Nr. 1305/2013, 45. apsvēruma un 57. panta 3) punkts.

- 11** Pārbaudot kārtību četrās dalībvalstīs, uz kurām attiecās mūsu revīzija, mēs izcēlām divus faktorus, kas samazināja *EIP-AGRI* koncentrēšanos KLP uz lauksaimnieku inovācijas vajadzībām (23.–30. punkts):
- dalībvalstis nebija noteikušas konkrētus mērķus vai prioritātes, kas palīdzētu noteikt inovācijas projektu uzaicinājumu darbības jomu;
 - dalībvalstis paļāvās uz DG, lai nodrošinātu, ka projekti ir vērsti uz lauksaimnieku vajadzībām, taču nestimulēja lauksaimniekus kļūt par DG dalībniekiem vai aktīvi piedalīties projektā. Ja arī lauksaimnieki bija iesaistīti projektā, viņiem par to maksāja tikai retos gadījumos – atšķirībā no citiem DG dalībniekiem, piemēram, pētniekiem vai konsultantiem.
- 12** Mūsu veiktā projektu analīze liecina, ka lauksaimnieku aktīva iesaistīšanās projektos nodrošināja augstāku inovācijas kvalitāti, to nodrošināja arī pētniecības rezultātu integrēšana lauksaimniecības praksē (27.–33. punkts).

1. ieteikums

Eiropas inovācijas partnerību orientāciju kopējā lauksaimniecības politikā vairāk vērst uz lauksaimnieku inovācijas vajadzībām

iesakām Komisijai:

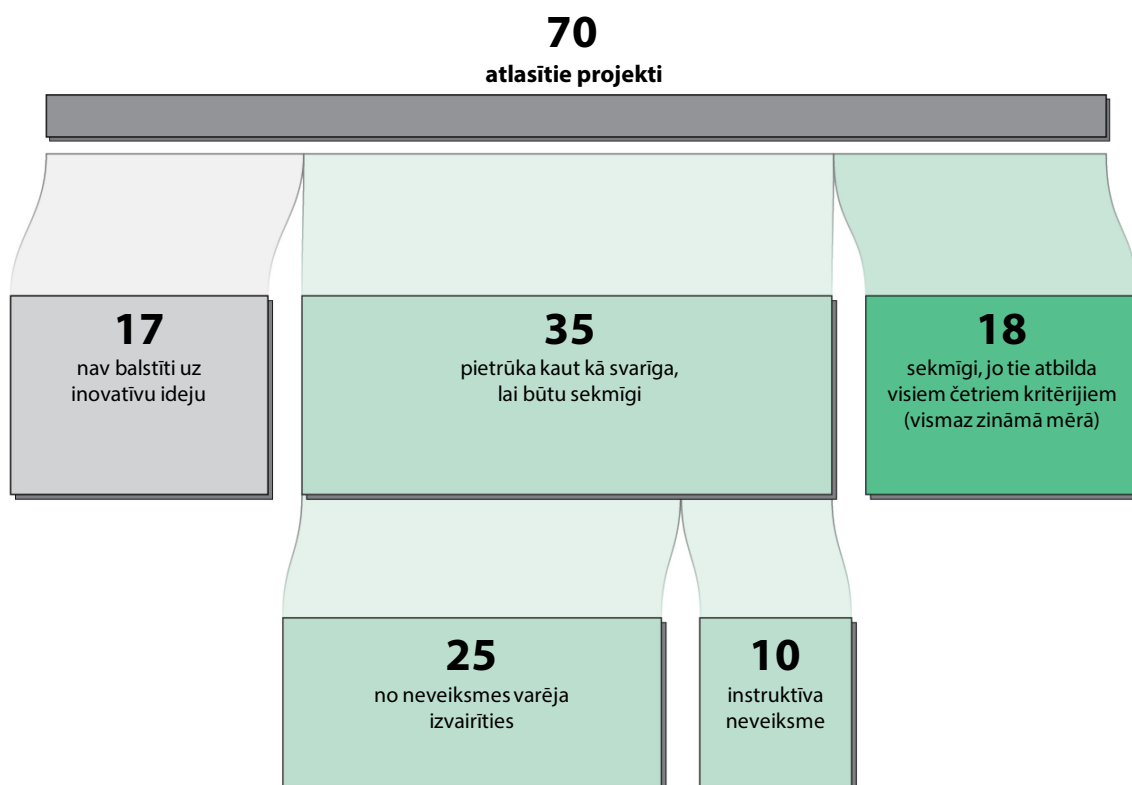
- sadarboties ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka *EIP-AGRI* DG projektu galvenā orientācija ir vērsta uz lauksaimnieku inovācijas vajadzībām;
- iekļaut īpašu *EIP-AGRI* DG atbalsta darbību KLP intervencē zināšanu apmaiņai un inovācijai kopējā lauksaimniecības politikā pēc 2027. gada;
- veicināt lauksaimnieku un citu īstenošanas partneru lomu *EIP-AGRI* DG projektos un dalīties paraugpraksē par to, kā veicināt viņu aktīvu līdzdalību.

leviešanas mērķtermiņš: a) daļai – 2027. gads, b) daļai – 2028. gads un c) daļai – 2027. gads.

13 Mēs konstatējam, ka aptuveni ceturtdaļa (18 no 70) mūsu izlasē iekļauto projektu vismaz zināmā mērā atbilst visām četrām sekmīga inovācijas projekta iezīmēm (**34.** un **35.** punkts un **2. attēls**). Tie:

- 1) izstrādāja jaunu ideju vai esošu ideju, ko pirmo reizi izmanto konkrētā kontekstā (jauns produkts, pakalpojums, ražošanas process vai jauns organizēšanas veids);
- 2) īstenoja šo ideju praksē;
- 3) pierādīja, ka ideja varētu būt noderīga;
- 4) nodrošināja, ka ideja tiek plaši pieņemta.

2. attēls | Aptuveni ceturtdaļa projektu noveda pie plaši pieņemtas inovācijas

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

14 No atlikušajiem 52 projektiem mēs apzinājām 10 projektus, kas izpildīja visus posmus, taču vienalga nespēja sniegt praktisku, inovatīvu risinājumu – tie ir instruktīvas neveiksmes piemēri. Par 42 projektiem jau plānošanas posmā bija skaidrs, ka tie, visticamāk, neradīs ne sekmīgu inovāciju, ne instruktīvu neveiksmi, jo tie nepārbaudīja inovācijas ideju (17 projekti), nekonzcentrējās uz praktiska iznākuma sasniegšanu vai risināja tikai DG dalībnieku īpašās vajadzības (25 projekti). Mūsu veiktā kārtības pārbaude četrās revīzijā ietvertajās dalībvalstīs liecina, ka vairāki faktori veicināja tādu projektu atlasīšanu, kuriem nebija inovācijas potenciāla vai tas bija mazs (**36.–49.** punkts):

- projekta priekšlikuma novatorisms nebija izšķirošs kritērijs projektu atlasē;
- potenciālajai “rezultātu lietderībai” un “plašākai piemērošanai” bija tikai neliela nozīme;
- starp projektiem bija vien neliels konkurences spiediens saņemt finansējumu – daži projekti saņēma atbalstu pat tad, ja plānošanas posmā bija norādes, ka to iznākums neatbilstu četrām iezīmēm, pēc kurām tos klasificētu kā sekmīgu inovāciju.

2. ieteikums

Stiprināt inovācijas projektu atlasēšanas procedūras

Iesakām Komisijai:

- a) sadarboties ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka projekta potenciālam radīt inovāciju ar noderīgiem rezultātiem, ko var plaši pieņemt, ir izšķiroša nozīme dalībvalstu veiktajā *EIP-AGRI* DG projektu atlasē;
- b) nodrošināt paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm, tostarp pievērsties praktiskiem rezultātiem, novērtējot ierosināto risinājumu lietderību un ņemot vērā jau radītās zināšanas.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2027. gads.

15 No izlasē iekļautajiem 70 projektiem 53 projektos tika pārbaudīta inovācijas ideja un tādējādi radīta vērtīga informācija, ar kuru būtu plaši jāapmainās. Lai gan visi izlasē iekļautie projekti ziņoja par savām darbībām, tikai aptuveni puse no 53 projektiem izplatīja to radītos galvenos rezultātus un zināšanas. No 18 projektiem, kuriem izdevās panākt noderīgus rezultātus, tikai sešos radītā inovācija tika plaši pieņemta līdz 2025. gadam (**50.** un **51.** punkts).

16 Izskatot kārtību ES un dalībvalstu līmenī, mēs izcēlām vairākus faktorus, kas neļāva izplatīt projektu rezultātus. Šie faktori aprakstīti turpmāk (52.–57. punkts).

- DG trūkst skaidrības par to, ko ietver “rezultātu izplatīšana”. Dažas DG tikai informēja par savām darbībām un nenodeva tālāk projekta radītās zināšanas, tostarp dažos gadījumos, kad DG dalībnieki izvēlējās saglabāt rezultātus privāti, lai saglabātu konkurences priekšrocības.
- Dalībvalstis nepārbaudīja, vai darbības grupas ir izplatījušas projektu rezultātus vai radītās zināšanas, un pabeigtos projektos nekonstatēja inovācijas, kurām bija potenciāls tikt plašāk pieņemtām. Tas notika pat tad, kad bija plānoti komunikācijas pasākumi un bija atlīdzinātas izmaksas. Faktiski mēs neatradām saikni starp to, ka dalībvalstis maksā par šādiem komunikācijas pasākumiem, un rezultātu efektīvu izplatīšanu.

17 Rezultātu neizplatīšana kavēja dalībvalstu spēju mācīties no pieredzes par to projektu veidiem, kas rada inovāciju. Ticamu datu trūkums un informācijas un rādītāju trūkums par projektu rezultātiem arī mazināja Komisijas spēju novērtēt *EIP-AGRI* KLP un rīkoties, lai to uzlabotu (58.–63. punkts).

3. ieteikums

Uzlabot rezultātu izplatīšanu un veicināt plašas zināšanas par inovācijām

Iesakām Komisijai:

- a) precizēt pienākumu izplatīt rezultātus un sadarboties ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka galvenie radītie rezultāti un zināšanas ir publiski pieejami gan pašreizējiem, gan turpmākiem projektiem;
- b) nodrošināt veidus, kā atbalstīt darbības grupas to sekmīgo inovācijas projektu rezultātu efektīvā izplatīšanā, kuriem ir plašākas piemērošanas potenciāls.

Ieviešanas mērķtermiņš: a) daļai – 2027. gads, b) daļai – 2028. gads.

Plašāka informācija par mūsu apsvērumiem

Eiropas inovācijas partnerības kopējā lauksaimniecības politikā īstenošana nebija pietiekami vērsta uz lauksaimnieku inovācijas vajadzībām

- 18** Paredzēts, ka *EIP-AGRI* būs svarīga loma kopējā lauksaimniecības politikā kā galvenajam instrumentam praktiskas, augšupējas inovācijas atbalstam lauku saimniecību līmenī. Lai sasniegtu savus mērķus (*I pielikuma 04.* punkts), *EIP-AGRI* bija jāveicina inovatīvu risinājumu ātrāka un plašāka transponēšana lauksaimniecības praksē un jānovērš plaisa starp pētniecību un lauksaimniecības praksi. Mēs pārbaudījām, vai dalībvalstu *EIP-AGRI* darbības grupu (DG) projekti ("projekti") veicināja *EIP-AGRI* vispārējo mērķu sasniegšanu, vienlaikus koncentrējoties uz lauksaimnieku vajadzībām un efektīvi novēršot atšķirības starp pētniecību un lauksaimniecības praksi.

Gandrīz trešdaļa projektu nebija tieši saistīti ar lauksaimniecību

- 19** Mēs pārbaudījām projektu ieguldījumu lauksaimniecības ražīguma un ilgtspējas palielināšanā. Konstatējām, ka, lai gan lielākā daļa projektu bija tieši saistīti ar lauksaimniecību (48 no 70 projektiem) – kultūraugu audzēšanu, dzīvnieku audzēšanu un neapstrādātas pārtikas un izejvielu ražošanu, ievērojams skaits projektu tādi nebija (22 projekti). Lai gan *EIP-AGRI* noteikumi un mērķi nepārprotami paredz ietekmi uz lauksaimniecību, ES regulējums ļāva finansēt lauksaimniecību un pārtikas nozari plašākā mērogā. Praksē dalībvalstis šo saikni interpretēja ļoti plaši un dažos gadījumos atlasīja projektus, kuriem, visticamāk, nebija nekādas ietekmes uz lauksaimniecību. **1. izcēlumā** ir sniegti tādu projektu piemēri, kuri ir vai nu netieši saistīti ar lauksaimniecību, vai vispār nav ar to saistīti.

1. izcēlums

Tādu projektu piemēri, kas ir netieši saistīti ar lauksaimniecību vai nav ar to saistīti nemaz

Polijā īstenota projekta galvenais mērķis bija izstrādāt un ieviest tehnoloģiju, kas ļautu ražot tādu sviestu, kuram ir ilgāks uzglabāšanas laiks un kuru ir vieglāk uzziest. Projektu īstenoja liels piena pārstrādes uzņēmums, un tajā nepiedalījās lauksaimnieki. Ja projekts būtu palielinājis peļņu no sviesta pārdošanas, inovācija būtu devusi nelielu ieguldījumu aptuveni 2500 piensaimnieku ekonomiskajā ilgtspējā, tomēr tas neietekmēja viņu lauksaimniecības darbību.

Spānijā (Katalonijā) īstenota projekta mērķis bija mainīt lielveikalu ķēdes zīmola tēlu un informēt patērētājus par zīmola vērtībām. Projekta darbības ietvēra standarta klientu uztveres pētījumus, tirgus izpēti un zīmola stratēģijas izstrādi. Šajā projektā mēs nekonstatējām saikni ar lauksaimniecību.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

- 20** Darbības grupām savos projektu plānos ir jāapraksta, kā ierosinātā inovācija palīdzēs sasniegt *EIP-AGRI* mērķi uzlabot ražīgumu un veicināt resursu ilgtspējīgu pārvaldību³. Tomēr ne Komisija, ne dalībvalstis nesniedza nekādas pamatnostādnes par to, kā šis ieguldījums būtu jānovērtē vai jāmēra. Rezultātā visi 70 mūsu izlasē iekļautie projekti apgalvoja, ka ietekmē lauksaimniecības ražīgumu vai ilgtspēju, lai gan 22 projektiem nebija saiknes ar lauksaimniecību vai šī saikne bija tikai netieša.

³ Regula (ES) Nr. 1305/2013, 57. panta 1. punkts.

- 21** Mēs konstatējam, ka izlasē iekļautie sekmīgie projekti bija tie, kas atbilda lauksaimnieku praktiskajām vajadzībām. Lauksaimnieku un praktiķu iesaistīšana no sākotnējās plānošanas posma līdz projekta pabeigšanai nodrošināja, ka inovācijas risināja lauksaimnieku reālās problēmas, atviegloja praktisko testēšanu un, ja tās bija veiksmīgas, veicināja plašāku pieņemšanu lauksaimnieku kopienā. **2. Izcēlumā** ir sniegts piemērs par projektu, kuru virzīja lauksaimnieku vajadzības.

2. izcēlums

Piemērs sekmīgai inovācijai, ko virza lauksaimnieku vajadzības

Rīsu audzētāji Spānijas Ebro deltā (Katalonijā) īstenoja projektu, kurā izstrādāja un pielāgoja rīsu sausās sējas metodes. Mērķis bija optimizēt ūdens patēriņu, pamatojoties uz augsnes tipu, kultūraugu šķirni un kultūraugu apsaimniekošanas praksi, un novērtēt sausās sējas ietekmi uz gliemežu vairošanos, kas rada ievērojamu kaitējumu mitros apstākļos sētiem rīsiem.

Lauksaimnieki aktīvi piedalījās visos projekta posmos. Sadarbībā ar pētniecības institūtu viņi izstrādāja piemērotas sausās sējas metodes. Tagad Ebro deltā tiek plaši veikta rīsu sausā sēja, un 2024. gadā šo metodi izmantoja 37 % rīsu audzēšanas platībās. Pirms projekta uzsākšanas sausās sējas metode praktiski nebija zināma.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

- 22** Attiecībā uz 12 no 70 mūsu izlasē iekļautajiem projektiem mēs neatradām pierādījumus vai norādes par to, ka risinātās vajadzības būtu radušās vai nu lauksaimniecības praksē, vai agropārtikas nozarē kopumā. Šādus projektus parasti ierosināja publiskas iestādes vai pētnieki, galvenokārt testējot komerciāli pieejamus risinājumus. No šiem 12 projektiem 6 projektos tika iegūti rezultāti, kas tika izmantoti pēc projekta pabeigšanas, bet to darīja tikai pētnieki turpmākam zinātniskajam darbam. **3. izcēlumā** ir sniegti tādu projektu piemēri, kuru pamatā nebija vajadzība, kas izrietēja no lauksaimniecības prakses.

3. izcēlums

Tādu projektu piemēri, kas nav atlasīti, pamatojoties uz lauksaimnieku vajadzībām

Projekta Francijā (Burgundijā-Franškontē) mērķis bija apzināt komerciāli pieejamas tehniskās un digitālās inovācijas, piemēram, sensorus, nolūkā atvieglot Šarolē liellopu audzētāju darbu reģionā. Viens no projekta pasākumiem bija noteikt lauksaimnieku īpašās vajadzības un noskaidrot, vai esošie risinājumi apmierinātu šīs vajadzības. Lielākā daļa lauksaimnieku vai nu jau izmantoja sensorus, vai arī nebija ieinteresēti digitālajos risinājumos. Projekts palīdzēja eksperimentālajai saimniecībai, kas to izveidoja, pievienoties [valsts digitālo saimniecību tīklam](#).

Nīderlande izsludināja valsts uzaicinājumu iesniegt projektus, lai risinātu vadošās iestādes vajadzību pārbaudīt potenciālās ikgadējās vides un klimata saistības nolūkā tās ieviest 2023.–2027. gada KLP. No šā uzaicinājumā izlasē iekļautā projekta mērķus publiskā iepirkuma iestādes noteica iepriekš, neapspriežoties ar lauksaimniekiem. Nīderlandes iestādes nevarēja pierādīt, ka tās ir izmantojušas projekta rezultātus, plānojot KLP atbalstu jaunajam plānošanas periodam.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

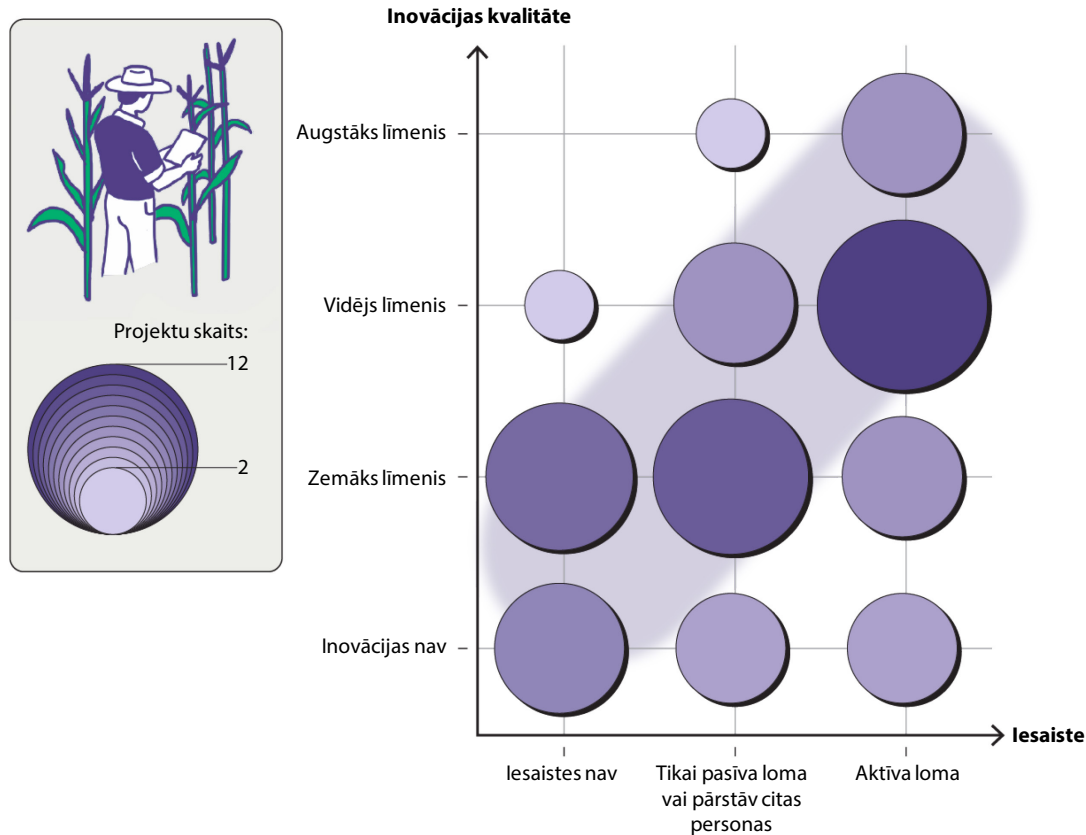
Lauksaimnieku inovācijas vajadzības netika izvirzītas par prioritāti

- 23** Mēs konstatējam vairākus faktorus, kuru dēļ mūsu izlasē iekļautie 12 projekti nebija vērsti uz lauksaimnieku vajadzībām pēc inovācijas. Pirmkārt, četri *EIP-AGRI* mērķi KLP tika definēti ļoti plaši, neprecizējot to ieguldījumu vispārējā mērķa – palielināt ES lauksaimniecības ražīgumu un ilgtspēju – sasniegšanā.
- 24** Otrkārt, saskaņā ar augšupējo pieeju *EIP-AGRI* satvars deva dalībvalstīm ievērojamu elastību vajadzību apzināšanā un lauksaimniecības inovācijas prioritāšu noteikšanā. Lai gan dalībvalstis varēja atbalstīt plašu projektu klāstu, kas nebija tieši saistīti ar lauksaimniecības praksi, tām bija jāapraksta *EIP-AGRI* loma 2014.–2022. gada lauku attīstības programmu (LAP) prioritāšu sasniegšanā. Šajā gadījumā nevienā no septiņām lauku attīstības programmām, ko pārbaudījām četrās izlasē iekļautajās dalībvalstīs, nebija sagatavots apraksts par to konkrētajām inovācijas vajadzībām vai to, kā *EIP-AGRI* tās risinātu.
- 25** Treškārt, dalībvalstis un DG neizmantoja iespēju izmantot [ES EIP tīkla](#) izveidoto ekspertu grupu (“fokusa grupas”) darbu, lai noteiktu ES lauksaimniecības un inovācijas vajadzību prioritārās jomas, kurām būtu jāpievēršas projektos dalībvalstīs. Kopumā līdz 2024. gada beigām bija izveidotas 55 fokusa grupas, un to konstatējumi un ieteikumi tika publicēti ES EIP tīkla izplatītajos galīgajos ziņojumos. Attiecībā uz četrām pārbaudītajām dalībvalstīm mēs konstatējam, ka trūkst vispārējas izpratnes par fokusa grupu darbībām un nav pierādījumu, ka to darbu būtu izmantojušas vai nu vadošās iestādes, vai darbības grupas.
- 26** Visbeidzot, ES vai dalībvalstu līmenī nebija apzinātas skaidras vajadzības, bet tas nozīmē, ka, lai nodrošinātu projektu ievirzi uz lauksaimnieku inovācijas vajadzībām, bija vajadzīga lauksaimnieku dalības darbības grupās. Lai gan ES noteikumos nav prasības nodrošināt lauksaimnieku dalību darbības grupās, Komisijas pamatnostādņēs un dalībvalstu LAP tika uzsvērts, cik svarīgi ir projektos aktīvi iesaistīt lauksaimniekus. No četrām pārbaudītajām dalībvalstīm Nīderlande un Polija savos uzaicinājumos iesniegt projektus noteica, ka lauksaimnieku dalība darbības grupās ir attiecināmības prasība. Praksē jēdziens “dalība” tika plaši interpretēts, un tas ļāva lauksaimniekiem pasīvi piedalīties vai piedalīties ar dažādu pārstāvības organizāciju starpniecību.

Lauksaimnieku aktīva iesaistīšanās projektos palielināja izredzes uz panākumiem

- 27** Neraugoties uz uzsvāru uz galalietotāju iesaisti inovāciju radīšanā, mēs konstatējām, ka lauksaimnieki aktīvi nepiedalījās vairāk nekā pusē izlasē iekļauto projektu (41 no 70). Šajos projektos lauksaimnieki vai nu nebija DG dalībnieki, vai arī viņu dalība aprobežojās ar pasīvu resursu, piemēram, lauku saimniecību, zemes un tehnikas, nodrošināšanu citiem DG dalībniekiem pētniecības veikšanai.
- 28** Mēs konstatējām, ka lauksaimnieki bieži vien nevēlējās piedalīties DG projektos, un galvenais iemesls bija tas, ka viņu iesaistīšanās netika atlīdzināta. Piemēram, Francijā (Burgundijā-Franškontē), lai gan atsevišķi lauksaimnieki vai viņu organizācijas bija DG dalībnieki deviņos no mūsu pārbaudītajiem 10 projektiem, viņi aktīvi iesaistījās trijos no tiem. Lauksaimnieki bija vienīgie DG dalībnieki, kuri nevienā no šiem deviņiem projektiem nesaņēma nekāda veida maksājumus par dalību.
- 29** Jautājums par samaksu lauksaimniekiem par dalību projektos nebija aplūkots ne ES tiesību aktos, ne pamatnostādņēs, ne noteikumos, ko izstrādājušas trīs no četrām mūsu pārbaudītajām dalībvalstīm. Atšķirībā no zinātniekiem vai konsultantiem lauksaimnieki neparaksta darba līgumus un nesaņem algas aprēķinus, un viņu darba novērtēšana var būt sarežģīta. Tikai Nīderlandē bija noteikumi par samaksu lauksaimniekiem, un starp četrām izlasē iekļautajām dalībvalstīm Nīderlandē tika sasniegts visaugstākais aktīvas lauksaimnieku līdzdalības līmenis. Nīderlandē lauksaimniekiem bija atļauts deklarēt projektā nostrādātās stundas kā iemaksu natūrā, kuras vērtība bija 35 EUR stundā un kura pēc tam tika izmaksāta ar atbalsta likmi līdz 70 %. Saskaņā ar 2023.–2027. gada KLP abi mūsu revidētie Francijas reģioni ietvēra arī iespēju maksāt lauksaimniekiem par dalību projektā, un maksājumi tika veikti, pamatojoties uz pašdeklarācijām un iepriekš noteiktu stundas likmi.
- 30** Mūsu analizē ir uzsvērti ieguvumi, ko rada lauksaimnieku aktīva iesaistīšana projektos radītās inovācijas kvalitātes ziņā. Projekti, kuros lauksaimnieki aktīvi piedalījās risinājumu izstrādē un īstenošanā, bija sekmīgāki nekā projekti, kuros viņu iesaistīšanās bija pasīva vai tās nebija vispār (**3. attēls**).

3. attēls | Lauksaimnieku aktīva iesaistīšanās uzlabo inovācijas kvalitāti

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

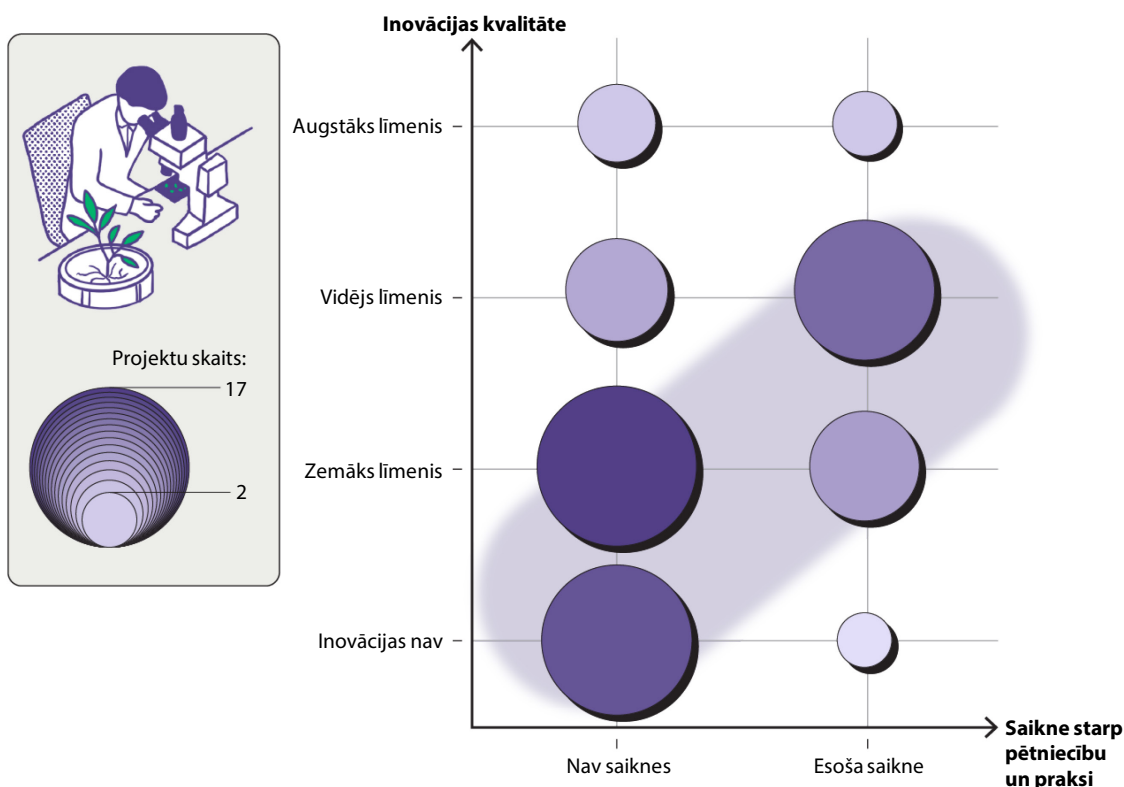
Mazāk nekā puse projektu bija vērsti uz pētniecības sasaisti ar lauksaimniecības praksi

- 31** Viens no četriem *EIP-AGRI* mērķiem KLP bija labāk sasaistīt pētniecību ar lauksaimniecības praksi, “veidojot saikni starp progresīvā pētniecībā radītām zināšanām un tehnoloģiju un lauksaimniekiem”⁴. Projekti nebija paredzēti lietišķo pētījumu veikšanai, bet gan pētījumu un prakses sasaistīšanai, izmantojot *EIP-AGRI* augšupējos, līdzradīšanas un tīklošanas elementus kopējā lauksaimniecības politikā. Neviens no četrām atlasītajām dalībvalstīm neveica nekādus pasākumus, kas veicinātu projektus, kuri lauksaimniecības praksē integrētu esošus vai jaunus pētniecības rezultātus. Francijā (Normandijā) LAP pat uzsvēra, ka projektiem jābūt vērstiem uz lietišķo pētījumu veikšanu. Kopumā mūsu 70 projektu izlasē konstatējām 7 projektus, kas bija vērsti tikai uz lietišķo pētījumu veikšanu, nevis uz šo pētījumu īstenošanu praksē.

⁴ Regula (ES) Nr. 1305/2013, 55. panta 1. punkts.

- 32** Viens no potenciālajiem iedvesmas avotiem *EIP-AGRI* projektu idejām KLP ietvaros bija ES pētniecības un inovācijas pamatprogramma “Apvārsnis 2020”, kas 2014.–2020. gada periodā lauksaimniecības un mežsaimniecības pētniecībai piešķīra vairāk nekā 1,5 miljardus EUR. Mēs konstatējām, ka neviena izlasē iekļautā dalībvalsts aktīvi neveicināja pamatprogrammas “Apvārsnis” pētniecības rezultātu izmantošanu *EIP-AGRI* projektos KLP ietvaros. Nevienu no mūsu izlasē iekļautajiem 70 projektiem netika izmantotas pamatprogrammas “Apvārsnis” projektu radītās īpašās zināšanas.
- 33** Izlasē iekļautajos projektos mēs pārbaudījām pētnieku iesaisti un to, vai projekti bija atsevišķi pētījumi, kuros lauksaimnieki un citi praktiķi bija tikai izpētes objekti, vai arī risinājumi tika izstrādāti sadarbībā. No 70 izlasē iekļautajiem projektiem mēs konstatējām 27 projektus, kuru pamatā bija augšupējs līdzradīšanas process, kas praksē īstenoja esošus vai jaunus pētījumus, un tie bija kvalitatīvāki nekā projekti, kuros šāda procesa nebija (**4. attēls**). Mēs konstatējām pozitīvu korelāciju starp pētniecības integrēšanu lauksaimniecības praksē un inovācijas kvalitāti (**4. izcēlums**).

4. attēls | Pētniecības sasaiste ar praksi uzlabo inovācijas kvalitāti

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

4. izcēlums

Gadījuma analīze saistībā ar mūsu izlasē iekļautajiem projektiem

Mēs analizējām 70 projektu izlasi un veicām korelācijas analīzi. Konstatējām, ka inovācijas kvalitāte uzlabojās, kad tika risinātas praktiskās vajadzības, lauksaimnieki tika aktīvi iesaistīti, bija izveidotas praktiskas saiknes starp pētniecību un lauksaimniecību un rezultāti efektīvi izplatīti. Turklāt mūsu gadījuma izpēte liecina, ka pastāv pozitīva korelācija starp praktiskiem, atbilstošiem un labi izziņotiem risinājumiem, kuros iesaistītas ieinteresētās personas, un inovācijas kvalitāti. Mūsu korelācijas analīze un pamatā esošie dati par 70 projektu izlasi ir pieejami atvērto datu platformā ([III pielikums](#)).

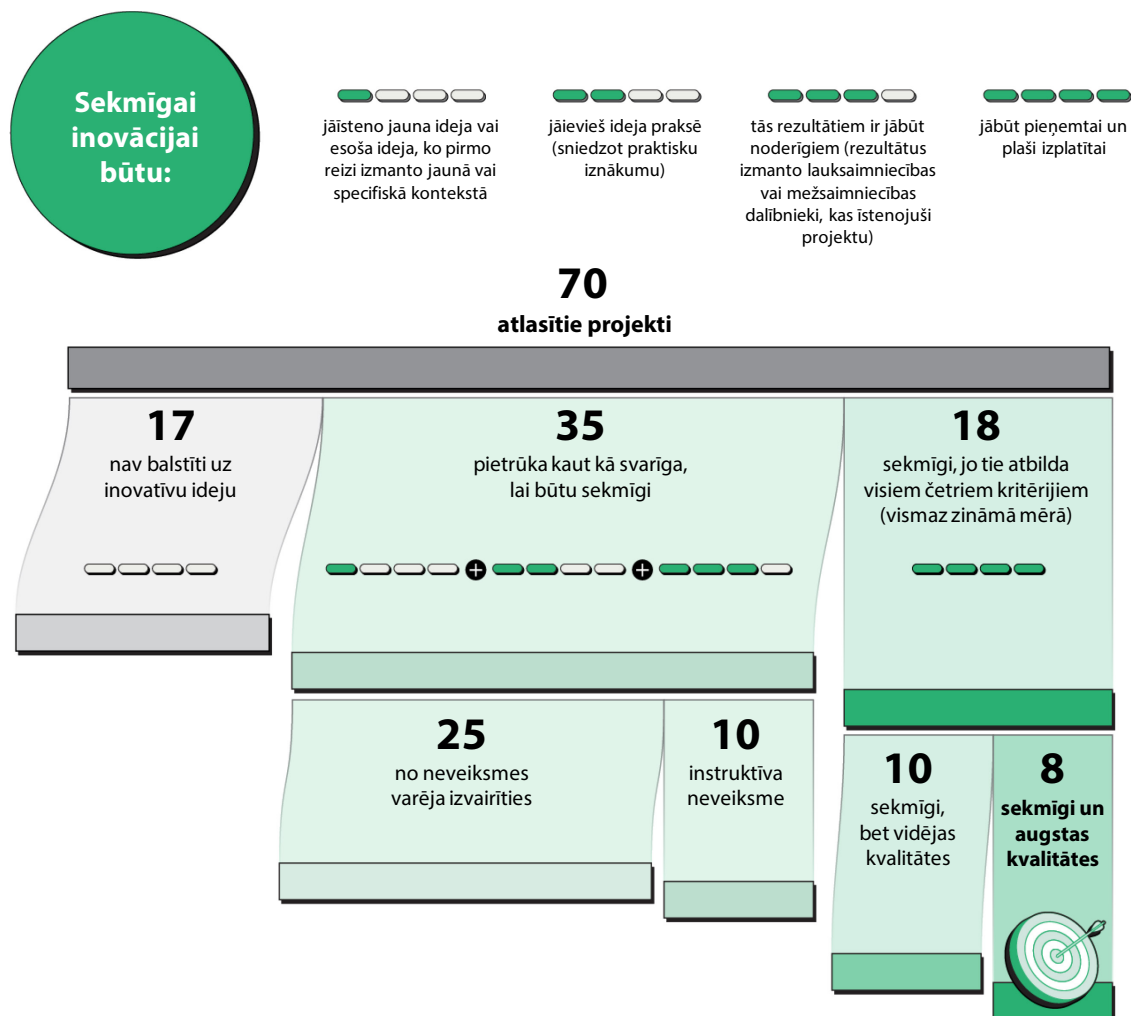
Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

Vairāk nekā puse projektu neradīja sekmīgas inovācijas

Aptuveni ceturtdaļā projektu netika testēta potenciāla inovācija

- 34** Komisijas pamatnostādņēs par DG projektu īstenošanu sekmīga inovācija lauksaimniecībā ir raksturota kā jauna ideja vai esoša ideja, kas pirmo reizi tiek izmantota konkrētā kontekstā, īstenota praksē, ir izrādījusies noderīga un ir plaši pieņemta. Pamatojoties uz šīm četrām iezīmēm, mēs novērtējām mūsu izlasē iekļauto 70 projektu inovācijas kvalitāti. Sīkāka informācija par mūsu novērtējumu ir sniegta [II pielikumā](#) un apkopota [5. attēlā](#).

5. attēls | Tikai aptuveni ceturtdaļa projektu uzskatāmi parādīja, ka tie zināmā mērā ietver visas četras iezīmes, kas nodrošina sekmīgu inovāciju

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

35 Mēs konstatējām 18 projektus, kas vismaz zināmā mērā uzrādīja visas četras iezīmes, kuras vajadzīgas, lai tos varētu uzskatīt par sekmīgu inovāciju. No tiem astoņi projekti radīja augstas kvalitātes inovāciju: inovatīvās idejas tika īstenotas, rezultāti joprojām tiek izmantoti un vai nu tika pavairoti, vai paplašināti. Šo projektu pamatā bija skaidri apzināta vajadzība pēc plašākas intereses, mērķtiecīgiem praktiskiem rezultātiem un plānotā risinājuma galalietotāju aktīvas iesaistes. **5. izcēlumā** ir sniegts sekmīga projekta piemērs, kurā radīta augstas kvalitātes inovācija. Pārējo to 10 projektu rezultātus, kuros tika radīta sekmīga inovācija, pašlaik izmanto tikai projektu dalībnieki, bet rezultāti tika izplatīti tādā veidā, kas varētu veicināt to plašu izmantošanu nākotnē.

5. izcēlums

Augstas kvalitātes inovācijas projekta piemērs

Polijā augstskolu pētnieki konstatēja, ka arvien populārākā Polijas vīna nozare joprojām balstās uz novecojušām audzēšanas metodēm un manuāliem vīna pildīšanas paņēmieniem. Kopā ar 16 vīndariem pētnieki izstrādāja projektu, kura mērķis bija visaptveroši uzlabot tā vīna kvalitāti, kas ražots, pamatojoties uz esošo praksi, kuru vietējie Polijas vīndari iepriekš nebija piemērojuši. Projektā ietvertie elementi bija:

- lauka un laboratorijas testēšana nolūkā atrast labākās vīnogu šķirnes katram vīna dārzam;
- pārvietojamas pudeļu pildīšanas līnijas izveide (sk. turpmāk) ar standartizētu pudeļu pildīšanas procesu, izmantojot slāpekli;
- kopīga zīmola izstrāde vietējā vīna pārdošanai un sinerģiju apzināšana kopīgā izplatīšanā un pārdošanā.

Projekts tika sekmīgi īstenots. Vīndari palielināja ražu, samazināja izmaksas un, pateicoties kvalitatīvākai un kopdarbīgai tirgvedībai, spēja noslēgt ilgtermiņa līgumus, lai apgādātu lielas mazumtirdzniecības ķēdes. Pēc tam šos risinājumus pieņēma arī citi mazie vīna ražotāji visā Polijā.

36 No mūsu izlasē iekļautajiem 70 projektiem 17 projekti nenodrošināja nekādu inovāciju, jo to pamatā nebija inovatīvas idejas.

- Astoņi projekti bija standarta sadarbības, demonstrējumu vai citi lauku attīstības projekti, kurus varēja finansēt ar citiem LAP pasākumiem, un to mērķis nebija radīt inovatīvu risinājumu.
- Pārējie deviņi projekti nepievērsās inovatīvai idejai (jeb jaunai idejai vai esošai idejai, kuru pirmo reizi izmanto konkrētā kontekstā).

6. izcēlumā ir sniegts tādu projektu piemērs, kuros inovācijas ideja netika izmēģināta.

6. izcēlums

Tādu projektu piemērs, kuru pamatā bija sadarbība, bet ne inovācija

Polijā divi no mūsu izlasē iekļautajiem desmit projektiem attiecās tikai uz standarta īso piegādes ķēžu izveidi, un projektu izmaksas galvenokārt sedza piegādes furgonu iegādi. Attiecībā uz šiem projektiem nebija ne prasīts, ne veikts priekšlikuma novatorisma novērtējums.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

Aptuveni trešā daļa atlasīto projektu bija tādi, kas, visticamāk, praksē neradītu inovācijas

37 No 53 projektiem, kuru pamatā bija inovatīva ideja, 35 projekti nenodrošināja sekmīgu inovāciju, jo tiem trūka vismaz vienas no trim atlikušajām iezīmēm, kas raksturo sekmīgu inovāciju: kad ideja tiek izmantota praksē, tā izrādās noderīga un tiek plaši pieņemta. Attiecībā uz 25 no šiem projektiem jau plānošanas posmā bija skaidrs, ka tie, visticamāk, praksē neradīs inovācijas šādu iemeslu dēļ:

- a) nav plāna, kā panākt praktisku iznākumu;
- b) tas, ka projekti nebija vērsti uz koprezultātiem, kurus varētu plaši pieņemt; un
- c) tas, ka projekti reāli nevarēja radīt praktisku iznākumu pirms to pabeigšanas.

Šos projektus varēja izslēgt, izmantojot labāk izstrādātas atlases procedūras. Pārējie 10 projekti ir instruktīvas neveiksmes piemēri – tie pārbaudīja derīgu ideju, bet galu galā neradīja inovāciju šādām iniciatīvām raksturīgu risku dēļ.

- 38** No 25 projektiem, kas nenodrošināja sekmīgu inovāciju un nebija instruktīva neveiksme, 6 projektiem nebija praktiska iznākuma. Šajos projektos jau no paša sākuma bija plānots darba iznākumā izveidot teorētisku koncepciju, modeli vai plānu nākotnes inovācijai. Piemēru skatīt [7. izcēlumā](#).

7. izcēlums

Tāda projekta piemērs, kurā nebija plānots sniegt praktisku iznākumu

Projekta Nīderlandē mērķis bija izstrādāt rīcības plānu ilgtspējīgai lauksaimniecības praksei kūdras kolonijās pirmo reizi šajā konkrētajā reģionā, pamatojoties uz pašreizējās situācijas analīzi. Lai atbalstītu šo rīcības plānu, projektā bija ietverta arī projekta dokumentācijas izveide deviņām prioritārajām jomām, kurām jāpievēršas deviņos turpmākajos *EIP-AGRI* īstenošanas projektos. Projektā nebija plānota praktiskā īstenošana.

No deviņām noteiktajām prioritārajām jomām tikai piecas tika iestrādātas projekta plānos vai projekta aprakstos. Pārējam četrām prioritārajām jomām netika sagatavota projekta dokumentācija, jo projekts tika priekšlaicīgi izbeigts tāpēc, ka DG nebija intereses to turpināt.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

- 39** Mēs konstatējam arī to, ka 13 no 25 projektiem plānotās darbības bija definētas tik šauri, ka izveidotā inovācija būtu bijusi noderīga tikai DG dalībniekiem, jo projekta darbības pievērsās DG dalībnieku specializētajām vai nišas vajadzībām ([8. izcēlums](#)).

8. izcēlums

Tādu projektu piemēri, kas risina specializētas vai nišas vajadzības

Nīderlandē īstenoja projekta mērķis bija sadarbībā ar lauksaimnieku un vietējo pašvaldību izstrādāt inovatīvu veidu, kādā pārprofilēt bijušās lauksaimniecības ēkas. Projekta plāni bija pielāgoti iesaistītā lauksaimnieka vajadzībām, un neviena projektā izstrādātās inovācijas daļa nebija viegli nododama citiem lauksaimniekiem.

Spānijā (Andalūzijā) projekta mērķis bija uzlabot kazas piena pārstrādes rūpnīcas enerģijas un ūdens patēriņu un veicināt kazas piena produktu dažādošanu. Mēs konstatējam, ka projekts palīdzēja uzņēmumam modernizēt infrastruktūru un samazināt ūdens un enerģijas patēriņu. Tomēr izstrādātie rīki un modeļi bija īpaši pielāgoti objekta infrastruktūrai, un tos nevarēja izmantot nekur citur. Projekta ietvaros arī netika izstrādāti jauni produkti no kazas piena, kā sākotnēji bija paredzēts.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

40 Attiecībā uz 7 no 13 projektiem ar specializētām vai nišas vajadzībām jau no paša sākuma bija skaidrs, ka inovāciju, visticamāk, nepieņems plašāk. Visi šie gadījumi bija saistīti ar produktu inovācijām, un to projektu plānos nebija iekļauta tirgus testēšana vai analīze. Piemēram, tie ietvēra šādu produktu izstrādi:

- jauns vieglāk uzziējama sviesta veids ar ilgāku derīguma termiņu un veselīga sula no āboliem ar sarkanu mīkstumu (Polija);
- veselīgas augļu uzkodas un jauni piena produkti no kazas piena (Spānija).

Šajos projektos izstrādātie produkti tā arī netika komercializēti vai pat pārbaudīti tirgū, jo bija skaidrs, ka tos nevar ražot ar samērīgām izmaksām.

41 Polijā abi projekti, kas apmierināja nišas vajadzības (**40.** punkts), ietvēra lielas investīcijas aktīvos, piemēram, ražošanas līnijās un iekārtās, un DG dalībnieki no tiem pilnībā guva labumu pēc projekta pabeigšanas. Saskaņā ar ES iekšējā tirgus noteikumiem šādu pētniecības un izstrādes projektu investīciju attiecināmās izmaksas nedrīkst pārsniegt amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam. Tā kā investīciju aktīvos nepareiza atlīdzināšana izrietēja no valsts līmenī pieņemta noteikuma, mēs konstatējām, ka 8 no 10 Polijā atlasītajiem projektiem saņēma lielāku finansējumu, nekā tiem būtu vajadzējis saņemt (**9. izcēlums**). Šādi gadījumi rada alternatīvās izmaksas attiecībā uz citu, inovatīvāku, projektu finansēšanu.

9. izcēlums

Piemērs projektam, kurā līdzekļi galvenokārt iztērēti kapitālieguldījumiem, nevis inovācijai

Projekts Polijā attiecās uz inovatīvas ūdens attīrīšanas tehnoloģijas ieviešanu slēgtā apūdeņošanas sistēmā dzērveņu plantācijā. No projekta izmaksām 92 % bija investīciju izmaksas 1,5 miljonu EUR apmērā jaunas dzērveņu plantācijas izveidei ar publiskā atbalsta likmi 50 %. Atbalsta saņēmējam tika atlīdzināti 750 000 EUR no investīciju izmaksām.

Amortizācijas izmaksas, kas atbilst projekta ilgumam, bija tikai 94 000 EUR, tāpēc atmaksai vajadzēja būt ierobežotai līdz 47 000 EUR. Tādējādi ES atbalsts aptuveni 700 000 EUR apmērā tika izmaksāts kapitālieguldījumiem, nevis inovācijai, un tas ir ES noteikumu pārkāpums.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

- 42** Mēs arī konstatējam, ka 5 no 13 specializētajiem vai nišas projektiem būtu pilnībā vai daļēji īstenoti pat bez dotācijas (tā dēvētā “liekā atbalsta” situācija – [10. izcēlums](#)). Šādi gadījumi rada alternatīvās izmaksas attiecībā uz inovatīvāku projektu finansēšanu.

10. izcēlums

Tādu specializētu projektu atbalsta saņēmēju piemēri, kuri izmantoja publiskos līdzekļus savam labumam

Šādi *EIP-AGRI* finansēto projektu atbalsta saņēmēji bija, piemēram:

- a) Nīderlandē, kur kooperatīvs un pasaules līderis no kartupeļiem iegūtu sastāvdaļu ražošanā ziņoja par gada ieņēmumiem līdz vienam miljardam EUR un peļņu miljoniem EUR apmērā projekta periodā;
- b) Spānijā, kur liels vietējā tradicionālā dzirkstošā vīna ražotājs, kas pieder ASV privātā kapitāla sabiedrībai, ziņoja par gada peļņu projekta periodā aptuveni 100 miljonu EUR apmērā;
- c) Polijā, kur liels starptautisks pārtikas uzņēmums projekta periodā ziņoja par gada peļņu aptuveni 100 miljonu EUR apmērā.

Šo projektu mērķis bija nodrošināt mūsdienīgus risinājumus vienam konkrētam uzņēmumam, kas jau spēja tos finansēt no saviem līdzekļiem. Neviens no šiem saņēmējiem nedalījās ar projekta rezultātiem. Tādējādi publiskie līdzekļi tika izmantoti, lai stimulētu lielus, privātus uzņēmumus, bet tie nedeva labumu plašākai nozarei.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

- 43** Visbeidzot, no 25 projektiem, kuri nebija sekmīgi un kuros no neveiksmes varēja izvairīties, mēs konstatējām 3 projektus, kuru ilgums nebija pietiekams, lai paveiktu visu darbu iecerētās inovācijas radīšanai, kā aprakstīts **11. izcēlumā**. Šie projekti nebūtu varējuši nodrošināt sekmīgu inovāciju, jo to plānotie mērķi un projekta ilgums nebija saskaņoti.

11. izcēlums

Tādu projektu piemēri, kuru mērķi nebija saskaņoti ar projekta ilgumu

Polijā mēs pārbaudījām divu gadu projektu, kura mērķis bija izveidot lēmumu pieņemšanas lietotni. Tās pamatā būtu mašīnmācīšanās modeļi, kuros izmanto mākslīgo intelektu, ko dēvē par neironu tīkliem. Šādu tīklu izstrādes process parasti ilgst vairāk nekā piecus gadus. Lai gan projekts tika pabeigts 2022. gada beigās, lietotne joprojām tiek izstrādāta. Polija piešķīra atbalstu projektiem, kas ilgst līdz trim gadiem un izņēmuma gadījumos līdz pieciem gadiem.

Spānijā (Andalūzijā) divas lauksaimnieku organizācijas, kas ražo olīveļļu, īstenoja divu gadu projektu, lai pierādītu, ka intensīvās olīvu audzes ir ekonomiski dzīvotspējīgākas nekā tradicionālās olīvu audzes, tādējādi pārliecinot lauksaimniekus intensificēt procesu. Puse no projekta izmaksām sedza 50 ha tradicionālās audzes aizvākšanu un aizstājošo intensīvo audzi, ko stādīt vietā. Ņemot vērā to, ka no jauna iestādīta audze dāvātu pirmo nepilno ražu tikai četru vai piecu gadu laikā un pilnu ražu dotu tikai desmit gadu laikā, projekts nodrošināja investīciju atdeves un produktivitātes aprēķinus, pamatojoties uz aplēstajiem datiem, kas jau bija pieejami.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

Nepietiekama konkurence finansējuma saņemšanai un vājas atlases procedūras samazināja inovācijas potenciālu

- 44** Pamatojoties uz mūsu veikto valsts pasākumu pārbaudi četrās apmeklētajās dalībvalstīs, mēs konstatējām vairākus iemeslus, kāpēc vairāk nekā puse no mūsu izlasē iekļautajiem projektiem, visticamāk, neradīs inovācijas.
- 45** Pirmkārt, mēs konstatējām, ka starp projektiem *EIP-AGRI* finansējuma saņemšanai bija maza konkurence. Attiecībā uz *EIP-AGRI* dalībvalstīm ir jāievēro projektu atlases konkursa procedūra, saskaņā ar kuru pieteikumi tiek novērtēti pēc atlases kritērijiem un pēc tam sarindoti nolūkā noteikt labākos priekšlikumus. Visās četrās izlasē iekļautajās dalībvalstīs uzaicinājumos iesniegt projektus tika saņemts ievērojams skaits priekšlikumu. Piemēram, atlases procesā tika noraidīti tikai 5 no 150 projektu priekšlikumiem, kas 2014.–2022. gada periodā bija saņemti Francijā (Normandijā). No tiem četri projekti bija pirmajā uzaicinājumā iesniegt projektus, kad pasākums bija jauns gan pieteikumu iesniedzējiem, gan vadošajai iestādei. Spānijā, Nīderlandē un Polijā budžets sadarbības pasākumam, kas 2014.–2022. gada LAP aptvēra *EIP-AGRI*, tika vairākkārt palielināts, jo vadošās iestādes nolēma atvieglot atlases spiedienu.

- 46** Otrkārt, mēs konstatējam, ka projekta priekšlikuma novatorisms, t. i., vai tas pārbaudīja jaunu ideju vai esošu ideju jaunā kontekstā, nebija izšķirošs kritērijs projektu atlasei nevienā no četrām mūsu izlasē iekļautajām dalībvalstīm. Piemēram, jaunu komerciāli pieejamu iekārtu vai mašīnu testēšana vai iegāde tika uzskatīta par inovāciju. Tas notika, kaut arī Komisijas *EIP-AGRI* pamatnostādņēs dalībvalstīm bija ieteikts izslēgt šādas darbības no atbalsta. Polijas gadījumā tas arī noveda pie tā, ka darbības grupām tika izmaksātas ievērojamas atbalsta summas kapitālieguldījumiem, neraugoties uz to, ka pamatlīdzekļu izmaksu finansēšana virs amortizācijas projekta laikā bija ES noteikumu pārkāpums.
- 47** Divas no četrām dalībvalstīm (Francija un Polija) izvēlējās projekta priekšlikuma novatorismu noteikt par attiecināmības kritēriju. Polijā vadošā iestāde uzskatīja projekta ideju par inovatīvu, ja potenciālais atbalsta saņēmējs no universitātes vai pētniecības institūta bija saņēmis pozitīvu atzinumu par projekta inovatīvo raksturu. Šis process nebija pārredzams un izraisīja interešu konfliktu; tā kā pētniecības institūts iekasēja maksu par sertifikāciju, tam nebija lielas motivācijas sniegt negatīvu atzinumu. Ja dalībvalstis kā atlases kritēriju iekļāva novatorismu, tam ne vienmēr bija pietiekams svērums, lai nodrošinātu, ka projekti ar marginālu vai zemu novatorismu tiktu izslēgti no finansējuma, kā norādīts [12. izcēlumā](#).

12. izcēlums

Tāda projekta priekšlikuma piemēri, kurā novatorismam ir tikai nenožīmīga loma atlases procesā

Spānijā (valsts LAP) projekti varēja iegūt līdz 10 punktiem no 100 punktiem par “inovācijas pakāpi”; no tiem tikai 4 punktus varēja piešķirt par inovācijas potenciālu un 6 punktus par īstenojamību.

Francijā (Normandijā) projekti varēja iegūt 30 punktus no 170 punktiem par “inovācijas pakāpi”. Šis kritērijs atsevišķi pārbaudīja, vai projekta priekšlikumā ir atsauce uz tehnisku, tematisku vai organizatorisku inovāciju, un par katru inovācijas veidu tika piešķirti 10 punkti. Projekti tika atlasīti, ja tie sasniedza vismaz 50 punktus un ja to inovatīvais raksturs tika uzskatīts par pietiekamu, tomēr nebija definēts, ko nozīmē “pietiekams”, un nebija arī noteikta minimālā robežvērtība šim kritērijam.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

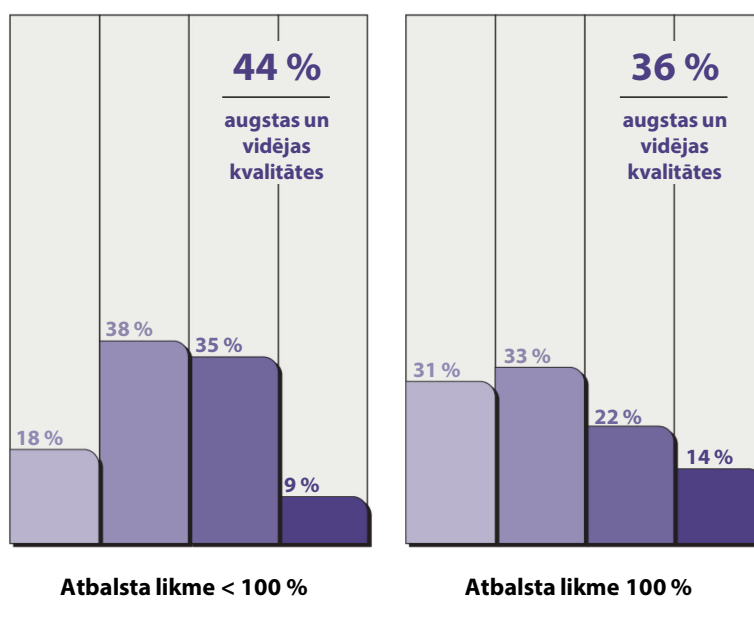
48 Treškārt, ja atlasē kritēriji iespējamajam “rezultātu noderīgumam” un “plašākai piemērošanai” bija definēti, tiem bija tikai neliela nozīme projektu atlasē. Četrās dalībvalstīs mēs konstatējām, ka atlasē process nebija vērst uz to, lai novērtētu potenciālu sasniegt praktisku iznākumu, kas varētu novest pie plaši pieņemtām inovācijām. Piemēram, lai gan Francija (Burgundija-Franškontē) iekļāva novērtēšanas kritērijus attiecībā uz “rezultātu pārnesamību galalietotājiem” un “rezultātu reproducējamību”, tiem nebija pietiekama svēruma, lai dotu priekšroku projektiem, kuriem ir potenciāls daudzķāršoties vai paplašināties.

49 Visbeidzot, pamatojoties uz mūsu veikto Regulas (ES) 1305/2013 analīzi, mēs konstatējām, ka atšķirībā no daudziem citiem LAP pasākumiem sadarbības pasākums neizslēdza nevienu izmaksu kategoriju ES līmenī, un dalībvalstis varēja izvēlēties pieprasīt atlīdzināt līdz 100 % no projekta izmaksām. No 70 izlasē iekļautajiem projektiem 36 projektiem tika pilnībā atlīdzinātas attiecināmās izmaksas (vidēji 322 000 EUR), un tas nozīmē, ka DG dalībniekiem nebija jāuzņemas nekāds finanšu risks, kas saistīts ar veiktajām darbībām. Mēs konstatējām, ka maksimālās atbalsta likmes nodrošināšana neradīja vairāk inovācijas (**6. attēls**).

6. attēls | Lielāks atbalsts neradīja vairāk inovācijas

- Augstas kvalitātes inovācija
- Vidējas kvalitātes inovācija
- Zemas kvalitātes inovācija
- Inovācijas nav

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

Projektu rezultāti bieži netiek izplatīti vai izmantoti

50 Lai radītu inovācijas kultūru, kas veicina konkurētspējīgāku un ilgtspējīgu lauksaimniecību, ir vajadzīgi efektīvi mehānismi, ar kuru palīdzību izplatīt projektu rezultātus un atbalstīt sekmīgu risinājumu plašu pieņemšanu. Mēs pārbaudījām, kā mūsu izlasē iekļautie projekti dalījās informācijā par savām inovācijām un kā Komisija un atlasītās dalībvalstis atbalstīja šo zināšanu izplatīšanu KLP ietvaros, lai sniegtu labumu nozarei kopumā.

Aptuveni pusē projektu rezultāti tika izplatīti

51 No 53 projektiem, kuru pamatā bija inovatīva ideja, 49 projekti sedza komunikācijas un izplatīšanas pasākumu izmaksas, bet tikai 28 projekti publicēja savus rezultātus un dalījās ar radītajām zināšanām. Starp tiem bija visi 18 projekti, kuriem piemita četras iezīmes, kas nodrošina sekmīgu inovāciju: 6 projekti bija izstrādājuši nozarē plaši pieņemtus risinājumus; 10 projektos tika iegūti rezultāti, kurus joprojām izmanto DG dalībnieki un kurus varētu izmantot citi; 2 projektos tika secināts, ka jaunā tehnoloģija neatbilst to saimniecību profilam, kuras piedalās DG, bet projekti dalījās detalizētās zināšanās par saimniecībām, kurām būtu jāapsver šīs jaunās tehnoloģijas izmantošana.

52 KLP noteikumi paredz, ka darbības grupām ir jāizplata savu projektu rezultāti⁵. Neraugoties uz to, ka Komisija savās [pamatnostādņēs dalībvalstīm](#) norādīja, ka būtiski rezultāti, kas varētu būt noderīgi citiem, ir jāizplata, neviena no izlasē iekļautajām dalībvalstīm nebija skaidri paziņojusi darbības grupām, kas tieši bija jāizplata vai kādā nolūkā. Tas nozīmēja, ka darbības grupas parasti interpretēja šo prasību kā pienākumu paziņot par projekta darbībām un iznākumu, sīkāk neprecizējot rezultātus vai radītās zināšanas. Ja tie būtu precizēti, tas būtu ļāvis citām ieinteresētajām personām, piemēram, lauksaimniekiem, konsultantiem, pētniekiem vai publiskām iestādēm, tos izmantot savā darbā.

13. izcēlumā ir sniegti tādu projektu piemēri, kuros radītās zināšanas tika saglabātas privāti.

⁵ Regula (ES) Nr. 1305/2013, 57. panta 3. punkts.

13. izcēlums

Tādu projektu piemēri, kuros radītās zināšanas tika saglabātas privāti

Nīderlandē īstenota projekta mērķis bija izstrādāt jaunas kartupeļu šķirnes, izmantojot inovatīvas selekcijas metodes un galveno uzmanību pievēršot tam, lai palielinātu to izturību pret slimībām un nodrošinātu lielu ražu. Projekta rezultātā tika izstrādāti statistiskie modeļi kartupeļu selekcijai un audzēšanai, izveidoti marķieri jaunu šķirņu īpašību prognozēšanai, kā arī izstrādāti seši atsaucē genomi. Tomēr neviens no šiem rezultātiem netika publicēts. Kāds DG dalībnieks kopīgi publicēja zinātnisku dokumentu, kurā bija iekļauta tikai ierobežota informācija, kas nebūtu ļāvusi citiem kartupeļu audzēšanas uzņēmumiem gūt labumu no radītajām zināšanām.

Projekts Spānijā bija vērsts uz avokado mizu un kauliņu alternatīvu komerciālu lietojumu izpēti. Šīs daļas veido aptuveni 40 % no apstrādāto avokado kopējā svara un tiek uzskatītas par atkritumiem, kas jāsadedzina vai jānosūta uz atkritumu poligoniem. Projektā tika iegūtas zināšanas par to, kā raksturot un ekstrahēt kauliņā un mizā esošās vielas, pārbaudīt to kvalitāti un kā pārstrādāt šos atkritumproduktus, lai iegūtu dzīvnieku barību, vai izmantot tos, lai izgatavotu uztura bagātinātājus un aktīvās vielas kosmētikas līdzekļos. Neviena no radītajām jaunajām zināšanām netika publicēta.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

- 53** Vēl viens iemesls tam, ka rezultāti netika jēgpilni izplatīti, bija tas, ka projekti bija izstrādāti tā, lai sniegtu labumu tikai DG vai pat tikai vienam DG dalībniekam, kurš plānoja vai nu izmantot risinājumu iekšēji, vai komercializēt to pēc projekta pabeigšanas. Šajos projektos iesaistītie dalībnieki parasti jau no paša sākuma plānoja nepublicēt būtiskus rezultātus, lai saglabātu konkurences priekšrocības gadījumā, ja inovācija būtu sekmīga ([14. izcēlums](#)). No 15 šādiem projektiem 6 būtu īstenoti pat bez publiskā atbalsta, jo rezultāti bija tik specifiski, ka neviens cits tos nevarētu atkārtoti izmantot pat tad, ja tie būtu publicēti.

14. izcēlums

Piemērs projektam, kas paturēja rezultātus, lai saglabātu savas konkurences priekšrocības

Francijā (Normandijā) *EIP-AGRI* projektā tika izstrādāta tīmekļa platforma, ar ko savienot lauksaimniekus ar lauksaimniecības pakalpojumu sniedzējiem. Publiskie līdzekļi tika izmantoti, lai izveidotu datubāzi, kurā iekļauti visi lauksaimniecības pakalpojumu sniedzēji reģionā, to sniegtie pakalpojumi un cena. Ar tiem tika samaksāts arī par kalkulatoriem, kas palīdzētu lauksaimniekiem izlemt, vai ir ekonomiskāk iegādāties konkrētu aprīkojumu vai tā vietā maksāt par lauksaimniecības pakalpojumu, tādējādi risinot plaši izplatīto Francijas lauksaimnieku problēmu saistībā ar augstu parāda līmeni un pārmērīgu aprīkojuma apjomu.

Pēc projekta noslēguma komercnoslēpuma dēļ DG neizplatīja informāciju par izstrādātajām programmām un funkcijām. Lai gan vērtētājs jau plānošanas posmā bija konstatējis, ka projekta rezultāti ir paredzēti komerciālai izmantošanai, reģionālās iestādes neveica nekādus pasākumus, lai nodrošinātu būtisku rezultātu izplatīšanu. Reģionā pašlaik trūkst publiskas atsaucis uz lauksaimniecības pakalpojumu sniedzējiem un to piedāvātajiem pakalpojumiem.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

- 54** Visas četras šai revīzijai atlasītās dalībvalstis maksāja par komunikācijas un izplatīšanas darbībām, tās nenošķirot. Dažiem mūsu izlasē iekļautajiem projektiem komunikācijas un izplatīšanas izmaksas jau bija atlīdzinātas, kad projekti bija agrīnā posmā un vēl nebija devuši nekādus rezultātus. Atlīdzinātās izmaksas ietvēra arī tādu projektu tīmekļvietņu izstrādi, kuras vai nu tika pārtrauktas projekta beigās vai kurās nebija informācijas par sasniegtajiem rezultātiem. Izlasē iekļautajos projektos mēs konstatējām, ka dalībvalstis galvenokārt orientējās uz maksāšanu par saziņas pasākumiem visā projektā, nevis uz rezultātu efektīvu izplatīšanu ([15. izcēlums](#)).

15. izcēlums

Piemērs par atbalstu izplatīšanai, kas nenodrošināja rezultātu plašu pieejamību

Spānijā visi 10 projekti, kurus atlasījām no valsts LAP, saņēma maksājumus par izplatīšanas darbībām robežās no 40 000 EUR līdz 79 000 EUR, kas veido līdz 17 % no kopējām projekta izmaksām. Atbalstītie pasākumi ietvēra dalību pasākumos, atvērto durvju dienu organizēšanu un rakstu publicēšanu (gan papīra formātā, gan tiešsaistē). Šīs darbības tika veiktas dažādos projekta posmos, galvenokārt vietējā vai reģionālā līmenī. Lai gan par visu projektu darbībām tika paziņots galīgajos ziņojumos un citos nodevumos, mēs konstatējām, ka tikai sešos projektos bija izplatīti būtiski rezultāti, kurus varētu izmantot citi. No šiem sešiem projektiem tikai viens bija paplašināts, un izstrādātie risinājumi joprojām tiek izmantoti vēl divos projektos, bet tos izmanto tikai DG dalībnieki.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

Dalībvalstis maz izmantoja projektu rezultātus vai radītās zināšanas

- 55** Projektu rezultātu izplatīšana ir būtiska, lai dalībvalstis varētu uzzināt, kuri projektu veidi ir visefektīvākie, un attiecīgi pielāgot *EIP-AGRI* īstenošanu. Šie rezultāti ir būtiski arī, lai novērtētu *EIP-AGRI* ietekmi uz lauksaimniecības nozari, jo īpaši reģionālā līmenī, kur *EIP-AGRI* ir ļoti svarīgs publiskā finansējuma avots. Francijā, Nīderlandē un Polijā mēs konstatējām vispārēju tehnisko spēju trūkumu attiecībā uz projektu rezultātu pareizu glabāšanu un apstrādi. Mēs konstatējām gadījumus, kad vadošajām iestādēm nebija pieejami būtiski projektu rezultāti, jo pēc projektu pabeigšanas darbības grupas vairs nepastāvēja. Tā kā vadošās iestādes dotācijas nolīgumā ne vienmēr sniedza pietiekami detalizētu nodevumu definīciju, darbības grupām projekta beigās nebija jāiesniedz nodevumi, un tās bieži tos neiesniedza, lai gan tie varēja būt noderīgi (**16. izcēlums**).

16. izcēlums

Piemērs par neizmantotu iespēju paplašināt projekta rezultātus

Spānijas (Andalūzijas) augļu audzēšanas nozares projekta mērķis bija atrast alternatīvu svecēm uz parafīna bāzes, ko izmanto, lai cīnītos pret salu augļu dārzos. Projekta mērķis bija samazināt attiecīgo piesārņojumu un dūmu mākoņu rašanos no svecēm. Projekta rezultātā tika izvēlēti videi draudzīgāki sildītāji, taču tika rasts arī veids, kā ietaupīt 20 % no izmaksām, kas saistītas ar aizsardzību pret salu, optimizējot sveču izvietošanu augļu dārzā. Reģionālā vai valsts mērogā tas varētu radīt ievērojamus ietaupījumus visiem ražotājiem vienā no Spānijas galvenajām lauksaimniecības nozarēm. Gan vadošā iestāde, gan maksājumu aģentūra saņēma projekta galīgo ziņojumu, kurā bija sīki izklāstīts sveču izvietošanai izmantotais algoritms un panāktie ietaupījumi, taču tās neveica nekādus pasākumus, lai popularizētu šo risinājumu attiecīgajām ieinteresētajām personām.

Avots: ERP, pamatojoties uz mūsu izlasē iekļautajiem projektiem.

- 56** Neviena no četrām dalībvalstīm neanalizēja projektu rezultātus nolūkā veicināt visdaudzsoļīgākās inovācijas reģionālā vai valsts līmenī. Lai gan KLP sniedz dalībvalstīm iespēju izmantot citus lauku attīstības līdzekļus, lai projektos radītās noderīgās zināšanas nodotu tālāk, izmantojot apmācību, izglītojošus materiālus vai konsultāciju pakalpojumus, dalībvalstis to darīja reti.

57 Abos apmeklētajos Francijas reģionos mēs konstatējām tikai trīs gadījumus, kad darbības grupas pēc projektu pabeigšanas bija organizējušas atvērto durvju un demonstrējumu pasākumus, izmantojot ES atbalstu. Tas tā bija, neraugoties uz Komisijas *EIP-AGRI* pamatnostādņēm, kurās uzsvērts, ka vienādranga saziņa starp lauksaimniekiem un mežsaimniekiem un inovāciju iekļaušana regulāros konsultāciju pakalpojumos ir efektīvs veids, kā vairākkāršot vai paplašināt sekmīgu projektu rezultātus.

Galveno rezultātu neizplatīšana ierobežoja Komisijas spēju novērtēt Eiropas inovācijas partnerības efektivitāti kopējā lauksaimniecības politikā

58 Darbības grupām bija jānosūta nobeiguma ziņojums valsts vai reģionālajām iestādēm, apkopojot savu projektu iznākumu. Pēc tam iestādēm šī informācija bija jānosūta Komisijai. Tomēr dalībvalstis šo prasību neievēroja sistemātiski. Mēs konstatējām, ka Francija (Burgundija-Franškontē un Normandija) nenosūtīja Komisijai informāciju par finansēto projektu rezultātiem, savukārt Spānija, Nīderlande un Polija nosūtīja tikai daļēju informāciju. Lai gan visas četras dalībvalstis bija izveidojušas publisku datubāzi savā valstī finansētajiem *EIP-AGRI* projektiem, arī šajās datubāzēs arī nebija sniegta informācija par projektu rezultātiem, un dažos gadījumos bija sniegta nepilnīga informācija par īstenotajiem projektiem.

59 Tā kā par rezultātiem tiek ziņots slikti, informācijas kvalitāte par projektiem [ES EIP tīkla datubāzē](#) ir zema. ES EIP tīklā būtu jāiekļauj visu *EIP-AGRI* finansēto projektu iznākums visā Eiropas Savienībā. Komisija mudināja dalībvalstis pēc iespējas ātrāk darīt pieejamus projektu rezultātus⁶. Tomēr mēs konstatējām, ka dalībvalstis bieži vien ziņo par projektiem ar ievērojamu kavēšanos, pat dažus gadus pēc projekta beigām. Attiecībā uz mūsu izlasē iekļautajiem 70 projektiem mēs konstatējām, ka datubāzē bija iekļauta informācija par projektu mērķiem un gaidāmo iznākumu, taču informācijas kvalitāte atšķīrās. Tomēr nebija informācijas par sasniegtajiem rezultātiem, un nebija iekļauti nodevumi. Valsts un reģionālā līmenī dalībvalstis reti publisko projekta nodevumus, tostarp galīgos ziņojumus.

⁶ Komisija, *Guidelines for data on European Innovation Partnership (EIP) Operational Groups*, 2023. gada oktobris.

- 60** Visaptveroši dati ir vajadzīgi, lai sekotu līdzi *EIP-AGRI* atbalstīto partnerību raksturlielumiem un sasniegumiem un noteiktu, kuri faktori ir veicinājuši labāko sniegumu. Attiecībā uz 2014.–2022. gada KLP datu ziņošanas prasības *EIP-AGRI* tika noteiktas [Komisijas kopīgajā uzraudzības un novērtēšanas sistēmā](#), saskaņā ar kuru dalībvalstīm bija jāsniedz ikgadēja informācija tikai par diviem tiešo rezultātu rādītājiem: projektiem, kuri KLP atbalstīti no *EIP-AGRI*, un saņemtā publiskā atbalsta summu. Mēs konstatējam, ka šie dati nebija ticami divām no četrām mūsu izlasē iekļautajām dalībvalstīm: Spānija (Katalonija) ziņoja par 778 projektiem, lai gan tika finansēti tikai 282 projekti, un Nīderlande ziņoja par 493 projektiem 437 projektu vietā. Komisija neapzinājās šīs ziņošanas kļūdas.
- 61** Kopīgā uzraudzības un novērtēšanas sistēma neietvēra koprezultātu vai ietekmes rādītājus, lai gan šādi snieguma rādītāji ir būtiski, lai novērtētu sasniegumus⁷. Atbilstošu un ticamu datu trūkums ierobežoja Komisijas spēju novērtēt *EIP-AGRI*.
- 62** Lai uzzinātu par politiku, Komisija izmanto ES programmu novērtējumus un rīkus. Tomēr attiecībā uz *EIP-AGRI* nav veikts sistemātisks novērtējums ne par to, kā darbojas DG, ne arī par 2014.–2022. gada projektu ietekmi uz četriem *EIP-AGRI* mērķiem KLP ietvaros. Vienīgais novērtējums tika veikts 2016. gadā, kad vēl nebija pabeigts neviens *EIP-AGRI* projekts un rezultāti nebija pieejami. 2018. un 2024. gadā papildus tika novērtētas dažas iepriekš atlasītas gadījumu izpētes. Šajos novērtējumos netika ņemts vērā projektu kopējais ieguldījums *EIP-AGRI* mērķu sasniegšanā.
- 63** Mūsu konstatējumi saskan ar konstatējumiem ESAO 2023. gada ziņojumā "[Policies for the Future of Farming and Food in the European Union](#)", kurā norādīts, ka *EIP-AGRI* DG projekti kopumā netiek analizēti, un uzsvērts, ka vajadzīgs vairāk pierādījumu. Ziņojumā norādīts, ka attiecībā uz *EIP-AGRI* "ir vajadzīgs vairāk pierādījumu, lai nodrošinātu pienācīgu atgriezenisko saiti, un ir jāsniedz informācija un analīze par inovācijas iznākuma galvenajiem virzītājspēkiem, kas varētu uzlabot rīcībpolitikas mācīšanos un labāko sistēmu un prakses piemērošanu darbības grupu starpā".

⁷ Labāka regulējuma rīkkopa, 5. nodaļa.

Šo ziņojumu 2026. gada 28. janvāra sēdē Luksemburgā pieņēma I apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas locekle *Joëlle Elvinger*.

Revīzijas palātas vārdā —

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tony Murphy'.

Tony Murphy
priekšsēdētājs

Pielikumi

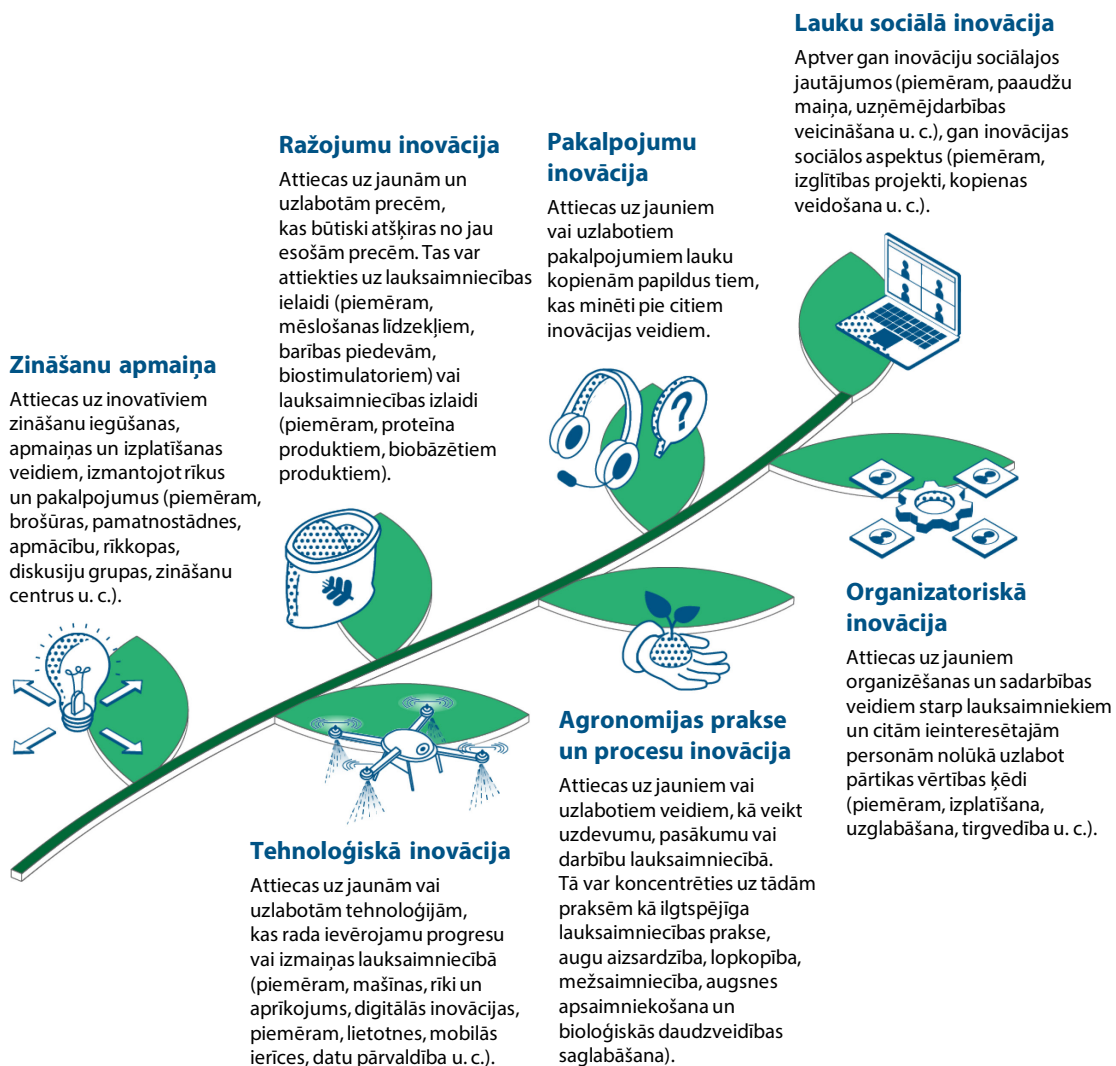
I pielikums. Par revīziju

Inovācija lauksaimniecībā

- 01** Inovācijai ir būtiska nozīme ES rīcībpolitikās, jo tā darbojas kā galvenā svira, ar ko panākt lauksaimniecības nozares vidisko, ekonomisko un sociālo ilgtspēju. Atšķirībā no citām nozarēm lauksaimniecības pētniecību un izstrādi galvenokārt finansē no publiskiem avotiem¹. Kopējā lauksaimniecības politika (KLP) nodrošina nozīmīgu ES finansējuma avotu inovācijai ES lauksaimniecībā, un laikposmā no 2014. līdz 2022. gadam ir iztērēts gandrīz 1 miljards EUR publisko līdzekļu.
- 02** Komisijai nav oficiālas inovācijas definīcijas, bet tā uzskata, ka sekmīga inovācija lauksaimniecībā ir ideja (produkts, pakalpojums, ražošanas process vai jauns organizēšanas veids), kas tika īstenota praksē, izrādījās lietderīga un tika plaši pieņemta. Inovācija var ietvert pilnīgi jaunu praksi vai esošās prakses piemērošanu jaunā ģeogrāfiskā vai vides kontekstā. Lauksaimniecības inovācija aptver plašu lauksaimniecības, mežsaimniecības vai agropārtikas vajadzību klāstu, kā parādīts [1. attēlā](#).

¹ ESAO, *Policies for the Future of Farming and Food in the European Union*, 2023.

1. attēls | Lauksaimniecības inovācijas veidi

Avots: ERP, pamatojoties uz klasifikāciju, ko ES KLP tīkls ierosinājis savā 2024. gada pētījumā par rezultātiem, kas sasniegti EIP-AGRI projektos, kurus DG veikušas KLP ietvaros.

EIP lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai KLP

03 Kopš 2014. gada Eiropas inovācijas partnerība “Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja” (*EIP-AGRI*) KLP ietvaros ir nodrošinājusi finansējumu praktiskai, augšupējai inovācijai, kuras mērķis bija padarīt ES lauksaimniecību konkurētspējīgāku un ilgtspējīgāku. *EIP-AGRI* mērķis bija risināt vajadzības lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, sākot ar primāro ražošanu un beidzot ar visu vērtības ķēdi.

04 2014.–2022. gada KLP noteica četrus plašus *EIP-AGRI* mērķus²:

- a) veicina resursu ziņā efektīvu, ekonomiski dzīvotspējīgu, ražīgu, konkurētspējīgu, zemu emisiju, klimatam labvēlīgu un noturīgu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozari;
- b) palīdz nodrošināt stabilu un ilgtspējīgu apgādi ar pārtiku, barību un biomateriāliem;
- c) uzlabo procesus, kuru mērķis ir saglabāt vidi, pielāgoties klimata pārmaiņām un mazināt to sekas;
- d) veido saikni starp progresīvā pētniecībā radītām zināšanām un tehnoloģiju un lauksaimniekiem, mežu apsaimniekotājiem, lauku kopienām, uzņēmumiem, NVO un konsultāciju dienestiem.

05 Cenšoties sasniegt šos četrus mērķus, *EIP-AGRI* KLP ietvaros bija arī prasīts³:

- uzlabot ar inovāciju saistītu instrumentu pieņemšanu un efektivitāti un uzlabot to savstarpējo saikni;
- veicināt inovatīvu risinājumu ātru un plašu īstenošanu;
- labāk sasaistīt pētniecību un lauksaimniecības praksi, lai mazinātu plaisu starp abām jomām, un informēt zinātnieku aprindas par pētniecības vajadzībām lauksaimniecībā.

² Regula (ES) Nr. 1305/2013, 55. pants.

³ Regula (ES) Nr. 1305/2013, 44. apsvēruma un 55. pants.

***EIP-AGRI* uz projektiem balstīts īstenošanas mehānisms KLP**

06 2014.–2022. gada KLP izveidoja ES līmeņa satvaru *EIP-AGRI*, kas nodrošināja dalībvalstīm ievērojamu elastību tā īstenošanā. *EIP-AGRI* tika iekļauta lauku attīstības pasākumā sadarbības veicināšanai lauksaimniecības nozarē. Turpmāk aprakstīts, kā *EIP-AGRI* darbojās.

- 1) Ieinteresētās personas projekta īstenošanai izveidoja darbības grupu (DG). Tās ierosināja projekta plānu valsts vai reģionālajām iestādēm, izklāstot savu inovatīvo ideju, gaidāmos rezultātus un paredzamo ieguldījumu produktivitātes uzlabošanā un ilgtspējīgā resursu apsaimniekošanā.
- 2) Ja projekts tika atlasīts, DG dalībnieki īstenoja projektu un izplatīja rezultātus, jo īpaši, izmantojot ES EIP tīklu ES līmenī (09. punkts).

DG projektiem bija jābūt balstītiem uz interaktīvu inovācijas modeli. Darbības grupās bija jābūt vismaz diviem dalībniekiem ar papildu zināšanām; praktizējošu speciālistu, piemēram, lauksaimnieku vai mežsaimnieku, dalība nebija obligāta. DG dalībniekiem bija kopīgi jāpieņem lēmumi un kopīgi jārada risinājumi visā projekta laikā, lai izstrādātu inovatīvus risinājumus lauksaimnieku praktiskajām problēmām.

07 KLP finansējums *EIP-AGRI* saskaņā ar sadarbības pasākumu aptvēra gan DG izveidi, gan inovācijas projektu īstenošanu. Ar to tika atlīdzinātas visas radušās izmaksas, piemēram, par priekšizpēti, īstenošanas plāna izstrādi, darbības grupas vadīšanu un projekta popularizēšanu. Dalībvalstis varētu vai nu finansēt *EIP-AGRI*, izmantojot tikai sadarbības pasākumu, vai apvienot to ar citiem lauku attīstības pasākumiem (piemēram, jaunu mašīnu un iekārtu iegādei vai nomai, lietojumprogrammu izstrādei vai lauku saimniecību un uzņēmumu attīstībai).

08 Dalībvalstis varēja izvēlēties, vai iekļaut *EIP-AGRI* savās lauku attīstības programmās. Tās tika mudinātas noteikt konkrētus instrumenta mērķus, galveno uzmanību pievēršot savām lauksaimniecības un mežsaimniecības inovācijas vajadzībām. Turklāt tās varēja nolemt vai nu ierobežot *EIP-AGRI*, attiecinot to tikai uz konkrētiem valsts vai reģionāliem prioritāriem tematiem, vai galvenokārt finansēt iniciatīvas, kas izstrādātas vietējā līmenī, lai apmierinātu vietējās vajadzības. Dalībvalstis bija atbildīgas par inovācijas projektu atlasī, tostarp attiecināmības un atlases kritēriju noteikšanu. Tās bija atbildīgas arī par publiskā atbalsta līmeņa noteikšanu līdz pat 100 % apmērā no attiecināmajiem izdevumiem.

Projektu rezultātu izplatīšana – būtiska *EIP-AGRI* daļa KLP

- 09** Lai nodrošinātu, ka atsevišķu projektu rezultāti sniedz labumu visai lauksaimniecības nozarei, DG bija plaši jāizplata savi konstatējumi lauksaimnieku kopienā, jo īpaši, izmantojot ES EIP tīklu. Tīkls, ko Komisija izveidoja 2013. gadā, bija paredzēts, lai veicinātu inovāciju plašāku pieņemšanu, izmantojot īpašu **tīmekļa vietni**, *EIP-AGRI* projektu datubāzi un pasākumu organizēšanu. Dalībvalstis varēja arī izveidot EIP tīklus, lai uzlabotu *EIP-AGRI* rezultātu izplatīšanu valsts līmenī.
- 10** ES EIP tīkls bija atbildīgs arī par ieinteresēto personu informēšanu par inovācijas vajadzībām lauksaimniecībā un jaunākajiem pētījumiem, kā arī par atbalstu DG sastāvam. Tas tika panākts galvenokārt ar šādiem pasākumiem:
- a) tematiski pasākumi;
 - b) komunikācijas materiālu izplatīšana;
 - c) fokusa grupas, kurās piedalījās nozares eksperti no visas ES un kuras koncentrējās uz konkrētām prioritārajām jomām (piemēram, precīzo lauksaimniecību, agroekoloģiju, mēslošanu, digitalizāciju).

Līdz 2024. gada beigām bija izveidotas 55 fokusa grupas.

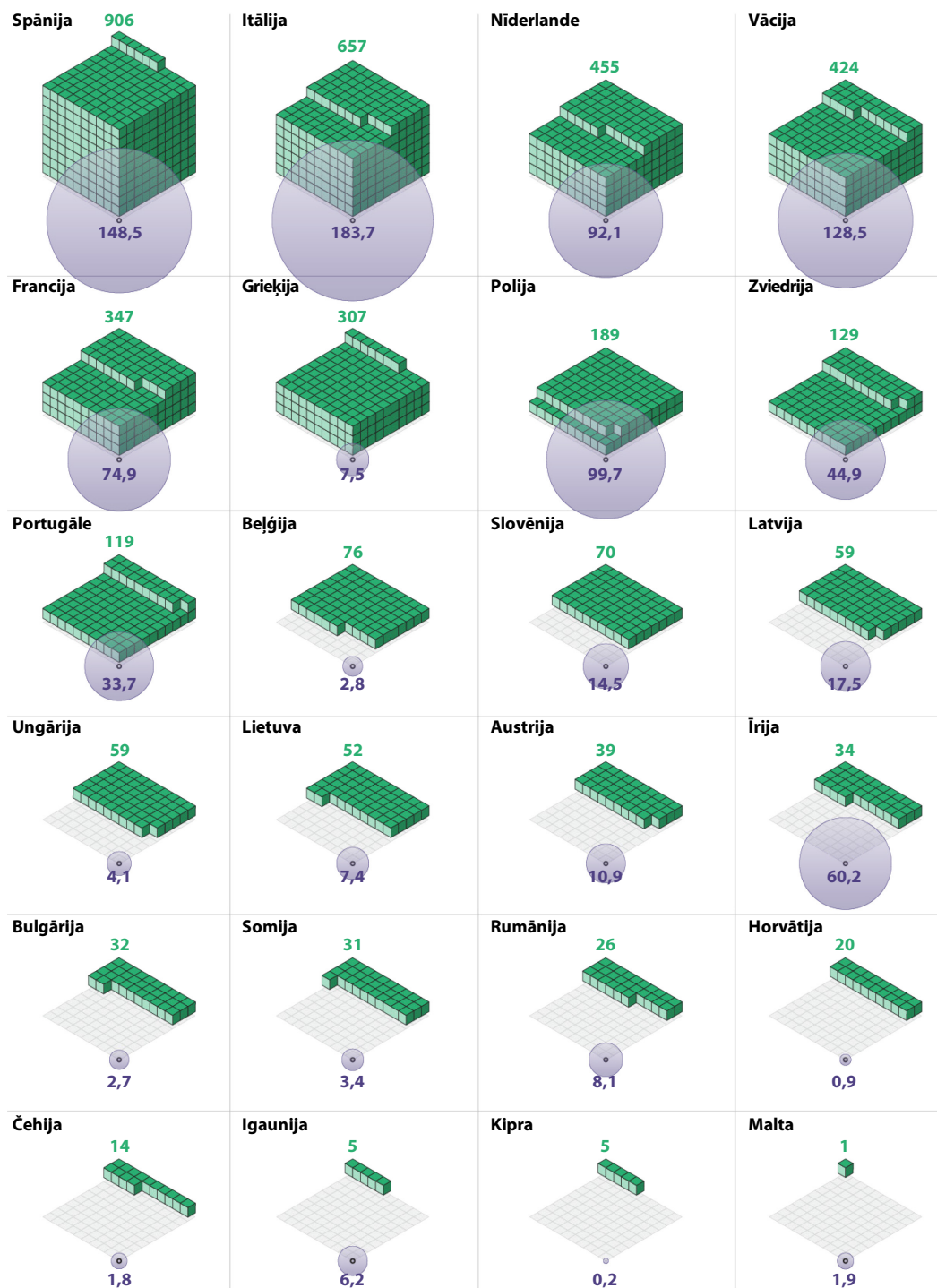
EIP-AGRI finansējums KLP

- 11** Saskaņā ar 2014.–2022. gada KLP visas dalībvalstis, izņemot Luksemburgu, bija plānojušas atbalstu *EIP-AGRI* savās valstīs. Tomēr ne visas dalībvalstis un reģioni īstenoja *EIP-AGRI* projektus. Līdz 2024. gada beigām 87 no 114 lauku attīstības programmām (LAP) DG sniedza finansiālu atbalstu 1 miljarda EUR apmērā, ko līdzfinansēja no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un valstu līdzekļiem. **2. attēlā** ir atspoguļots publiskais atbalsts un projektu skaits pa dalībvalstīm.

2. attēls | Publiskais atbalsts un 2014.–2022. gada periodā finansēto EIP-AGRI projektu skaits

 Projekti
(viens kubs = viens projekts)

 Finansiālais atbalsts
(miljoni EUR)

Piezīme. Dānija un Slovākija līdz 2024. gada beigām nebija deklarējušas izdevumus. Luksemburga neiekļāva EIP-AGRI savā 2014.–2022. gada LAP. Saskaņā ar dalībvalstu paziņotajiem izdevumiem līdz 2024. gada beigām. Projektu skaits ir tāds, kā ziņots līdz 2025. gada oktobrim. Saskaņā ar budžeta noteikumiem projektus, kas atlasīti saskaņā ar 2014.–2022. gada KLP, var īstenot līdz 2025. gadam.

Avots: ERP, pamatojoties uz 2024. gada īstenošanas ziņojumiem.

12 Saskaņā ar 2023.–2027. gada KLP zināšanu un inovācijas veicināšana lauksaimniecībā kļuva par transversālu mērķi. Dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos DG projektiem ir piešķirušas 1,6 miljardus EUR. Iepriekšējie četri plašie *EIP-AGRI* mērķi (**04.** punkts) ir integrēti 2023.–2027. gada KLP 10 galvenajos politikas mērķos. *EIP-AGRI* īstenošanas mehānisms KLP kopumā nemainās ES līmenī. Tomēr daži galvenie elementi, uz kuriem attiecas Komisijas pamatnostādnes par KLP 2014.–2022. gadam, tika pārcelti uz 2023.–2027. gada KLP tiesisko regulējumu: interaktīvais inovācijas modelis; uzsvars uz sadarbīgu lēmumu pieņemšanu un līdzradīšanu starp DG dalībniekiem; lielāks uzsvars uz lauksaimnieku vajadzībām; prasība par papildu zināšanām darbības grupā. ES EIP tīkls ir integrēts plašākā ES KLP tīklā.

Atbildības sadalījums

13 Komisijas Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts (AGRI ĢD) ir atbildīgs par *EIP-AGRI* iniciatīvas izveidi un pārvaldību ES līmenī. Tas sniedza pamatnostādnes dalībvalstīm par to, kā plānot *EIP-AGRI* savās LAP un KLP stratēģiskajos plānos, un ir atbildīgs par *EIP-AGRI* īstenošanas uzraudzību un novērtēšanu dalībvalstīs. AGRI ĢD noteica ES EIP tīkla pilnvaras un ir atbildīgs par tā mērķu sasniegšanas nodrošināšanu.

14 Dalītā pārvaldībā dalībvalstis ir atbildīgas par *EIP-AGRI* izveidi un pārvaldību savās valsts lauksaimniecības stratēģijās (2014.–2022. gada LAP un 2023.–2027. gada KLP stratēģiskajos plānos) saskaņā ar to lauksaimniecības nozaru inovācijas vajadzībām. Valsts vai reģionālās iestādes organizē uzaicinājumus iesniegt *EIP-AGRI* projektus, atlasa finansējamos projektus, uzrauga to īstenošanu un novērtē rezultātus.

15 Darbības grupas ir atbildīgas par inovācijas projektu ierosināšanu un īstenošanu saskaņā ar apstiprināto projekta plānu. Tām ir jāizplata savu projektu rezultāti (galvenokārt ar ES EIP tīkla starpniecību), tostarp visas zināšanas, kas radītas aptvertajā jomā⁴.

Revīzijas tvērums un pieeja

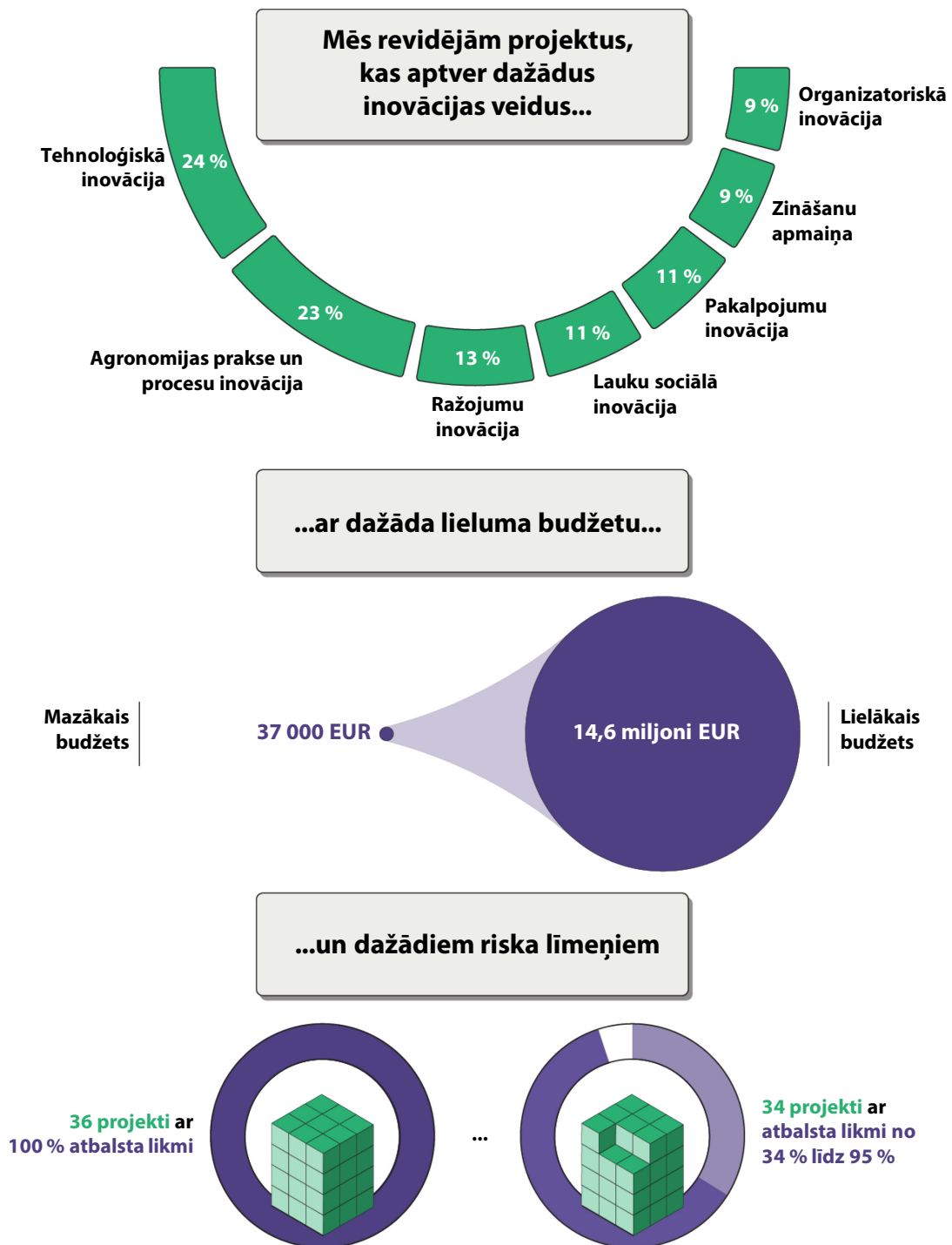
16 Šis revīzijas mērķis bija novērtēt, vai *EIP-AGRI* KLP ietvaros ir nozīmīgi veicinājusi inovāciju ES lauksaimniecībā, īstenojot DG projektus. Mēs pārbaudījām, vai:

- 1) finansētie projekti bija pietiekami vērsti uz lauksaimnieku inovācijas vajadzībām;
- 2) dalībvalstis atlasīja projektus, kas radīja inovācijas;
- 3) projektu rezultāti tika izplatīti un izmantoti, lai veicinātu inovāciju plašāku pieņemšanu un laika gaitā uzlabotu *EIP-AGRI*.

⁴ Regula (ES) Nr. 1305/2013, 57. panta 3. punkts.

- 17** Mēs revidējam šo jomu, ņemot vērā inovācijas pieaugošo nozīmi ilgtspējīgas un konkurētspējīgas lauksaimniecības nozares izveidē. Šī ir ERP pirmā revīzija par *EIP-AGRI* ieguldījumu inovācijā ES lauksaimniecībā.
- 18** Revīzijā galvenā uzmanība tika pievērsta *EIP-AGRI* izdevumiem lauku attīstības pasākumā sadarbības veicināšanai lauksaimniecībā un mežsaimniecībā no 2014. līdz 2022. gadam. Revidējamās vienības bija AGRI ĢD un četras dalībvalstis (Spānija, Francija, Nīderlande un Polija). Mēs pārbaudījām septiņas LAP šajās četrās dalībvalstīs. Atlase atspoguļoja *EIP-AGRI* izdevumu apjomu, īstenoto inovācijas projektu skaitu un mērķi aptvert gan reģionālos, gan valsts pasākumus. Pamatprogramma "Apvārsnis 2020" ir vēl viens svarīgs finansējuma avots inovācijai lauksaimniecībā. Tomēr, tā kā tai ir atšķirīgs finansēšanas mehānisms, mēs to šajā revīzijā neaptvērām.
- 19** Mēs pārbaudījām 10 pabeigtus projektus katrā LAP, koncentrējoties uz dažādiem apjomiem un jomām (**3. attēls**). Lai izprastu rezultātu pašreizējo izmantošanu un ietekmi, mēs apmeklējām 41 projektu uz vietas, rīkojām videokonferences par 26 projektiem un veicām dokumentu pārbaudes par atlikušajiem 3 projektiem.

3. attēls | Diversificēts 70 EIP-AGRI projektu portfelis atlasītajās dalībvalstīs

Avots: ERP.

20 Mūsu revīzijas pieeja apvienoja dokumentu pārbaudi, datu analīzi un praktisko darbu.

4. attēlā ir redzams, kā mēs ieguvām pierādījumus apsvērumu formulēšanai.

4. attēls | Mūsu revīzijas pieeja: veiktais darbs

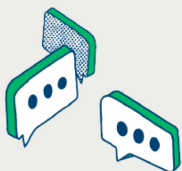
Iztaujājām valsts un reģionālo iestāžu, finansēšanas aģentūru un valsts lauku tīklu darbiniekus atlasītajās dalībvalstīs

Pārbaudījām 70 projektus, kurus īstenoja darbības grupas četrās mūsu izlasē iekļautajās dalībvalstīs: Francijā (Normandijā un Burgundijā-Franškontē), Nīderlandē, Polijā un Spānijā (valsts līmenī, Andalūzijā un Katalonijā), tostarp veicām apmeklējumus uz vietas, videokonferences un atlases procedūru dokumentu izvērtēšanu

Veicām **izpētes braucienus** uz Īriju, ko ES KLP tīkls atzīmējis kā EIP-AGRI paraugpraksi, un Šveici, kas ir Eiropas vadošā inovatore Eiropas inovācijas rezultātu pārskatā

Iztaujājām Komisijas Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta darbiniekus

Izskatījām datus un dokumentus, tostarp stratēģiskos plānus, likumdošanas materiālus, projektu dokumentāciju, finanšu informāciju un uzraudzības elementus

Avots: ERP.

II pielikums. Kā mēs vērtējam, vai projekti radīja inovāciju

Pamatdefinīcija: inovācija lauksaimniecībā ir ideja (jauns produkts, pakalpojums, ražošanas process vai jauns organizēšanas veids), kas ir sekmīgi īstenota praksē, izrādījusies lietderīga un ir plaši pieņemta¹. Pamatojoties uz šo pamatdefinīciju, mēs esam izstrādājuši turpmāk aprakstītos vērtēšanas kritērijus.

Kritēriji	Vērtējuma piešķiršana
Vai jauna ideja vai esoša ideja, ko pirmo reizi izmanto konkrētā kontekstā?	<p>2 punkti, ja projektā ir izpētīta patiesi jauna ideja</p> <p>1 punkts, ja projektā tika izpētīta esoša ideja, bet tā pirmo reizi izmantota konkrētā kontekstā</p> <p>0 punkti, ja projektā izmantota esoša ideja, to nepielāgojot jaunam kontekstam</p>
Vai šī ideja tika īstenota praksē?	<p>1 punkts par idejas praktisku īstenošanu projekta ietvaros vai tā rezultātā</p> <p>0 punkti, ja projekts nodrošināja tikai teorētiskus, nevis uz praksi orientētus risinājumus (zinātniskus darbus, teorētiskus modeļus u. c.)</p>
Vai tā izrādījās noderīga?	<p>2 punkti, ja projektā radītā inovācija tiek izmantota pašlaik un to izmanto vismaz DG dalībnieks(-i)</p> <p>1 punkts, ja inovācija pašlaik netiek izmantota, bet pēc projekta beigām tā tika pilnveidota, lai padarītu to noderīgu nākotnē</p> <p>0 punkti, ja projekta rezultāti šobrīd netiek izmantoti nekādā veidā</p>

¹ Komisija, *Guidelines for data on European Innovation Partnership (EIP) Operational Groups*, 2023. gada oktobris.

Vai ir plaši pieņemta?	<p>2 punkti, ja inovācija pašlaik tiek izmantota ārpus darbības grupas</p> <p>1 punkts, ja inovācija pašlaik netiek izmantota, bet rezultāti tika izplatīti tā, lai tos tomēr varētu izmantot nākotnē, piemēram, gūtā pieredze</p> <p>0 punkti, ja inovācija netiek izmantota ārpus darbības grupas un DG nav izplatījusi būtiskus projekta rezultātus</p>
Kopējais novērtējuma punktu skaits	= (saņemtie punkti ÷ 7) × 100 %

Pamatojoties uz punktu sistēmu, mūsu novērtējumā ir nošķirti četri inovācijas kvalitātes līmeņi.

Zem 25 %	No 25 % līdz 49 %	No 50 % līdz 75 %	Virš 75 %
Inovācijas nav / maznozīmīga inovācija	Zemāka līmeņa inovācija	Vidēja līmeņa inovācija	Augstāka līmeņa inovācija

III pielikums. Saite uz sīku informāciju par 70 izlasē iekļauto projektu novērtējumu un korelācijas analīzi, kas pieejama ERP atvērto datu platformā

Šajā pielikumā ir saite(-s) uz dokumentiem, kurus esam darījuši pieejamus ERP atvērto datu platformā.

Saīsinājumi

Saīsinājums	Definīcija/skaidrojums
AGRI ĢD	Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts
DG	darbības grupa
<i>EIP-AGRI</i>	Eiropas inovācijas partnerība "Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja"
ESAO	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
KLP	kopējā lauksaimniecības politika
LAP	lauku attīstības programma

Glosārijs

Termins	Definīcija/skaidrojums
Darbības grupa	Grupa, ko veido lauksaimniecības un pārtikas nozares ieinteresētās personas, piemēram, lauksaimnieki, pētnieki, konsultanti un uzņēmumi, lai sasniegtu <i>EIP-AGRI</i> mērķus veicināt praktisku, augšupēju inovāciju, kopīgi plānojot un īstenojot inovatīvu projektu.
ES EIP tīkls	ES struktūra, ko Komisija izveidojusi 2014.–2022. gada KLP vajadzībām, lai atvieglotu darbības grupu, konsultāciju dienestu un pētnieku tīklošanu, nodrošinātu palīdzības dienesta funkciju <i>EIP-AGRI</i> un izplatītu <i>EIP-AGRI</i> projektu rezultātus. Tika pievienots ES KLP tīklam 2023.–2027. gada KLP.
Kapitālieguldījumi	Nauda, kas iztērēta ēkām, aprīkojumam vai citiem materiāliem vai nemateriāliem aktīviem, lai sasniegtu ilgtermiņa darbības mērķus.
Lauku attīstības programma	Valsts vai reģiona daudzgadu mērķu un darbību kopums, ko apstiprinājusi Komisija, ES lauku attīstības politikas īstenošanai.
Liekā palīdzība	Situācija, kad kāda ES finansēta darbība būtu notikusi arī bez publiskā atbalsta saņemšanas.
Lietišķie pētījumi	Sākotnējā izmeklēšana nolūkā iegūt jaunas zināšanas, kas kalpos konkrētam praktiskam mērķim, piemēram, reālas problēmas risināšanai vai esošo produktu, procesu vai sistēmu uzlabošanai.

Komisijas atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/sr-2026-09>

Laika grafiks

<https://www.eca.europa.eu/lv/publications/sr-2026-09>

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas virzienus un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP locekles *Joëlle Elvinger* vadītā I apakšpalāta “Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana”. Revīziju vadīja ERP loceklis *João Leão*, un revīzijas darbā piedalījās locekļa biroja vadītāja *Paula Betencourt*, biroja atašējs *Sofia Batalha*, atbildīgais vadītājs *James McQuade*, darbuuzdevuma vadītājs *Grzegorz Grajdura*, darbuuzdevuma vadītāja vietniece *Mihaela Vacarasu* un revidenti *Jonas Kathage*, *Monika Gruszczyka-Jasińska*, *Di Hai*, *Marie Elgersma* un *Rafał Czarnecki*. Lingvistisko atbalstu sniedza *Laura McMillan*. Grafiskā dizaina atbalstu nodrošināja *Alexandra Mazilu*.

No kreisās: *Paula Betencourt*, *Grzegorz Grajdura*, *Di Hai*, *João Leão*, *James McQuade*, *Monika Gruszczyka-Jasińska*.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2026

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar [ERP Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamās privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

5. izcēlums, attēls: © *Wrocław University of Environmental and Life Sciences*.

Titulfotogrāfija: © *Budimir Jevtic* – stock.adobe.com.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

HTML	ISBN 978-92-849-6461-1	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/5302475	QJ-01-25-067-LV-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6462-8	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/6812543	QJ-01-25-067-LV-N

KĀ ATSAUKTIES

Eiropas Revīzijas palāta, [īpašais ziņojums 09/2026](#) "Eiropas inovācijas partnerība kopējā lauksaimniecības politikā: svarīgs ES lauksaimniecības inovācijas instruments, kura potenciāls netiek pilnībā izmantots", Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2026.

Eiropas inovācijas partnerība “Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja” ir svarīgs politikas instruments, kas paredzēts, lai veicinātu augšupēju, sadarbīgu inovāciju. Mēs vērtējam, vai inovācijas partnerība kopējā lauksaimniecības politikā ir efektīvi veicinājusi inovāciju ES lauksaimniecībā. Mēs konstatējam, ka tās potenciāls nav pilnībā izmantots, jo netiek pievērsta pietiekama uzmanība lauksaimnieku vajadzībām, atlases procesā netiek piešķirta prioritāte projektiem ar inovācijas potenciālu un projektu rezultātu izplatīšana ir vāja. Lai novērstu šos trūkumus, iesakām uzlabot partnerības koncentrēšanos uz lauksaimnieku inovācijas vajadzībām, stiprināt projektu atlases procedūras un uzlabot rezultātu izplatīšanu.

ERP īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/contact

Tīmekļa vietne: eca.europa.eu

Sociālie mediji: @EUauditors